

19 OKTOBER 2020

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Inhoud

Deze keer hebben we ook weer een aantal onderwerpen op een rijtje gezet, aan de hand van documenten, websites, rapporten, signalen, berichten over ontwikkelingen en andere bronnen die kunnen worden aangeboord. Evenals de vorige keer willen we het u als lezer (in deze digitale wereld met korte stukjes, links naar websites en documenten, met veel snel scannen van alles wat in hoog tempo voorbij komt razen om alle doelgroepen tot actie en meningsvorming te verlokken) toch gemakkelijk maken.

Nochtans, ook dat kost tijd en energie, maar zie deze nieuwsbrief dan ook maar als een vorm van archivering, of als een document om op een later tijdstip door te vlooien en rustig stukjes door te nemen.

Net als de vorige keer wordt elk onderwerp van commentaar voorzien, een soort handreiking om aan te geven wat het mogelijke belang ervan is. Die kanttekeningen mogen ook best prikkelend werken en aanleiding zijn voor discussies, intern of met anderen in uw omgeving. Vragen en feedback in onze richting, het mag ook allemaal.

Wat ook niet is veranderd, is dat u hieronder de inhoud vindt met bij elk stukje een korte toelichting. Op basis daarvan kunt u doorgaan naar de pagina die is vermeld, om hetgeen daar te vinden is tot u te nemen (of die pagina's uit te printen – gereed om daar in de kantlijn neer te zetten wat u te binnen schiet).

1. Geslaagden vorig jaar voortgezet onderwijs (OCW en rapport DUO) 4

Het is bekend dat het slagingspercentage havo en vwo dicht tegen de 100% aan zit. OCW heeft hierover een brief aan de TK gestuurd. Daarbij zat ook een analyse van DUO als het gaat om mogelijke redenen daarvoor, niet allemaal erg verrassend. Maar dat rapport zal wel aanleiding zijn om voor het lopende studiejaar te bezien wat er anders moet worden aangepakt.

2. Continuïteit in het onderwijs – (Voor)examenleerlingen 6

In een andere brief gaat Slob nog wat verder in het regelen van de eindexamen havo/vwo, en de aandacht die er moet zijn voor de leerlingen die in het voorlaatste jaar zitten en ook vertraging oplopen.

3. Voorstel voor mbo'ers om ze uit te dagen naar het hbo te gaan 6

Ondanks alle inspanningen rond mbo-hbo maakt OCW zich nog steeds zorgen over de doorstroom en de uitval dan wel switch. Het aandeel mbo'ers loopt terug en nu zoekt men naar allerlei redenen daarvoor. Mogelijk schrikken alle verhalen over het hbo veel mbo'ers af. Uitval heeft financiële gevolgen. Daarmee komt OCW met het voorstel dat mbo'ers de kans krijgen om een studie te gaan doen en als ze dan in of aan het eind van het eerste jaar stoppen, de verstrekte steun en de kosten voor de OV-kaart niet behoeven te worden terugbetaald. Dat geldt nu voor het stoppen (overigens voor alle studenten) voor 1 februari.

4. Brief minister Slob over adviesbureaus 7

Iedereen ziet om zich heen dat er ketens zijn, in die zin dat een schakel wegvalt: restaurant, winkel, fabriek..., er anderen meteen last van hebben. In het onderwijs worden veel adviesbureaus en andere steun verlenende organisaties ingeschakeld. Na het moeten overgaan naar meer online onderwijs kwamen diverse adviesbureaus in problemen, en dat is door een daarvan bij de minister gemeld. Zie het antwoord dat niet echt verrassend mag worden geacht.

- 5. Doelmatigheid mbo en hbo – en samenwerking** **7**
- In allerlei regio's is te zien dat de instroom in het mbo of hbo afneemt, om allerlei (demografische) redenen. Dat kan worden getackeld door andere groepen aan te trekken (regionaal, internationaal) maar ook door met elkaar in de slag te gaan, als concullega's. OCW maakt zich daar zorgen over en wil graag dat de instellingen met elkaar in gesprek gaan. Anders moeten er aanvullende regels komen op basis van het vaststellen van de doelmatigheid van het aanbod in een regio.
- 6. Stagevergoeding** **8**
- Een al vaker terugkerend punt: het betalen van stagiaires, uit het mbo, hbo en wo. Er is nu duidelijk vastgesteld dat als het gaat om de onkostenvergoeding, deze voor iedereen gelijk moet zijn. Zie in dit stukje een voorbeeld van een gemeente. Ook is OCW in het geweer gekomen.
- 7. Tussenrapportage Inspectie – voor de zomervakantie – druk op hoger onderwijs** **9**
- Voor de zomervakantie kwam de Inspectie met een tussenrapport met het oog op de veranderingen als gevolg van de pandemie en het uitvallen van fysiek onderwijs. In dit stuk van de nieuwsbrief geven we een overzicht van de belangrijkste constatering – zeker aan te bevelen om door te nemen.
- 8. Winterswijk en Dordrecht – Ad-opleidingen in een Ad-College** **11**
- Er wordt gewerkt aan het opstarten van een tweetal 'Professional Associate Colleges', Ad-Academies dus. In Dordrecht is men al ver op streek, al moet met de huidige crisis hier en daar pas op de plaats worden gemaakt. In Winterswijk is men net begonnen met het in elkaar steken van het concept, maar de ambitie is er om ook alvast in 2021 te beginnen. We geven een aantal achtergrondverhalen bij beide initiatieven.
- 9. Blended learning – voorbeeld aanpak hogeschool met afstandsonderwijs** **15**
- Met de omschakeling naar online onderwijs, later weer gecombineerd met fysiek onderwijs, is er een duidelijke behoefte aan meer kennis over hoe het blended learning vorm te geven en de kwaliteit ervan te bewaken. Hier een voorbeeld, aan de hand van een private hogeschool die het klappen van de zweep ervan kent.
- 10. Bij- en omscholing door mbo – corona-budgetten** **15**
- Door de klappen die de economie krijgt en nog verder zal krijgen, is de noodzaak tot om-, her- en bijscholing een duidelijke voorwaarde geworden om een en ander weer in gang te zetten en de werkgelegenheid voor bepaalde generaties te bewaren. Er is door de overheid een flink bedrag beschikbaar stelt voor degenen die op het mbo-niveau werken. We geven een aantal berichten daarover, met de voorstellen die de MBO Raad heeft om het geld te besteden.
- 11. Vereniging Hogescholen zet in op vergroten dynamiek beroepsbevolking** **17**
- De VH heeft aangegeven dat een deel van het Groeifonds dient te worden besteed aan het hbo, met een aantal doelen voor ogen. We geven het persbericht dienaangaande.
- 12. WHW – een pleidooi voor een rigoureuze aanpassing – voorstellen** **17**
- Op de website van ScienceGuide hebben drie experts een land gebroken voor het aanpassen van de wetgeving aan de ontwikkelingen van de laatste tijd en het veel meer gaan gebruiken van constructies die de flexibiliteit van het aanbod kunnen gaan bevorderen. Zonder meer aan te bevelen. Hoewel, vorige week heeft de minister naar aanleiding van een Kamervraag over dit stuk dat ze er niet aan gaat beginnen... alles wat er nu gebeurt, past in de wet... Maar of die dooddoener voldoende blijkt te zijn, als de wet goed wordt geanalyseerd, dat is wel een belangrijke vraag – mede omdat OCW nu juist meer flexibilisering wil...
- 13. Eerste generatie afgestudeerden Ad'ers in Roosendaal** **20**
- De eerste afgestudeerden zijn er bij de Ad-Academie in Roosendaal. In de plaatselijke pers mochten drie studenten hun verhaal kwijt, terugkijkende op de opgedane ervaringen.
- 14. Nieuwe impuls mbo (VET) - Europa – via een 'Declaration' van de ministers** **21**
- Net als in Nederland wordt in Europa de nadruk op het mbo gelegd, als het gaat om de 'recovery' van de situatie die we hebben. Daarom zijn half september de ministers die het VET (mbo) in hun portefeuille in Osnabrück aan de slag gegaan met het opstellen van een Declaration waarin voorstellen worden gedaan. In deze nieuwsbrief geven we het verslag van die bijeenkomst, zoals dat is verschenen op de website van Cedefop. Op de Declaration komen we later terug, mede omdat we via CHAIN5 bij de verdere uitwerking betrokken zijn.
- 15. Micro-credentials – ook interessant voor Nederland** **23**
- Met het verder ontwikkelen van scenario's voor het 'levenlang ontwikkelen' wordt de focus meer en meer gelegd op het behalen van bewijzen voor kleine pakketten met leeruitkomsten, competenties en opgedane

werkervaring. Die bewijzen worden nu gezien als een vorm van het hebben van 'micro-credentials'. In deze nieuwsbrief een samenvatting van de opbrengen van een Europees project, waaraan onder de Europese organisaties voor universiteiten meedeed. Goed om te lezen...

16. Wat is een mbo-verklaring? OCW licht dit toe, voor alle duidelijkheid 24

Iemand kan een mbo-opleiding doen en uitvallen. Voor wat is behaald kan een nu een formele verklaring, volgens een bepaald wettelijk format, worden afgegeven. Maar ook degenen die maar een deel van een opleiding doen, kunnen een dergelijke verklaring krijgen. OCW heeft hiervoor een regeling opgesteld, en daaruit hier een aantal passages.

17. Vereniging Hogescholen: Externe commissie Verkenning Economisch Onderwijs 25

De VH heeft onlangs een commissie ingesteld om te gaan verkennen hoe het hoger economisch onderwijs kan inspelen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt naar afgestudeerden (Ad en B). Er gaan veel jongeren het HEO doen, maar er vallen relatief veel studenten uit. Ook zijn de arbeidsmarktvoorspellingen - los van de huidige crisis - niet echt rooskleurig.

Daarnaast heeft overigens Rotterdam een eigen commissie ingesteld, onder de naam 'Vrije Zones', ook zijnde een manifest. We nemen aan dat er een duidelijke afstemming gaat plaatsnemen.

Maar ook wordt binnen de mbo-geledingen landelijk gekeken naar het aanpassen van de sector voor de economische opleidingen. Breder, meer werken met afstudeerrichtingen. En dan is de vraag hoe dit allemaal gaat matchen met hetgeen nu staat te gebeuren in het hbo...

18. Doorstroom naar hbo – vanuit mbo (brief aan TK van minister) nieuwe regeling? 27

Eerder in dit nummer is al het plan aangestipt om mbo'ers meer financiële mogelijkheden en armslag te bieden als ze het hbo willen gaan doen en proberen. Vorige week is daarover een stuk verschenen, in het kader van de discussies over de toegankelijkheid van het hoger onderwijs (een discussie die overigens al 25 jaren speelt). Uit dat stuk een aantal belangrijke passages, zeker voor degenen die bij de aansluiting mbo-hbo betrokken zijn.

19. Opvang migranten en anderen in een land - met de inzet van mbo-instellingen 28

In de afgelopen drie jaren is een internationale groep aan de slag gegaan om een beeld te krijgen van hoe de mbo-instellingen een rol kunnen en moeten spelen bij de integratie van migranten en degenen die de status hebben om in Nederland te mogen blijven. Het rapport is onlangs beschikbaar gekomen. Neth-ER als het bureau in Brussel om de belangen van het Nederlandse onderwijs te behartigen, wijdde er een stuk op haar website aan. De link naar het rapport is aldaar opgenomen..

20. Gebruik van andere talen dan Nederlands in het hoger onderwijs 29

Ook een heet hangijzer dat rondslingert binnen het hoger onderwijs: het inzetten van Engels bij het verzorgen van opleidingen (en het gebruik ervan in de binnenruimtes van de instelling...). Om duidelijkheid te scheppen verscheen vorige week een wetsvoorstel rond dit dilemma, vooral bij het wetenschappelijk onderwijs. Het voorstel is dat opleidingen die in Engels willen lesgeven, aan minimaal twee van vijf criteria moeten voldoen en bij twijfel over de bedoelingen, de uitwerking en de toepassing zich moeten laten goedkeuren op dit punt door de NVAO. In dit stukje zijn passages uit de wet en de toelichting opgenomen.

1 Geslaagden vorig jaar voortgezet onderwijs

Vorige week kwam OCW (minister Slob) met informatie over het aantal geslaagden in het voortgezet onderwijs, aangeleverd door DUO als de organisatie die alle gegevens verzamelt, ordent en daarmee allerlei statistieken produceert. Wat al werd verwacht, is dat het percentage zeer hoog is nl. 98,7%, in procentpunten 6,7% meer (relatief dus ongeveer 7,3%). Uit andere bronnen komt naar voren dat bij een derde van de scholen zelfs 100% is geslaagd.

In de brief aan de TK, met het DUO-rapport als bijlage, is sprake van een positieve en optimistische stellingname van de minister. Hij heeft het over een volwaardig diploma en de constatering dat de hbo- en wo-instellingen geen belemmeringen hebben gezien om deze leerlingen toe te laten (waarbij ze eigenlijk geen keuze hadden...). Het heeft geleid, op basis van de laatste telling (5 oktober), bij het hbo tot een groei van de instroom van ruim 10% (Ad en Bachelor).

Daarbij zal een verdere analyse moeten gaan aantonen wat er nog meer heeft geleid tot die sterk gegroeide instroom. Het kan gaan om degenen die hebben afgezien van een tussenjaar en uiteraard ook om de groep mbo'ers die voorwaardelijk mochten beginnen met een hbo-studie. Ook de studenten die de Ad hebben behaald of net niet, mogen aan een Bachelor beginnen en tellen in statistische zin mee als nieuwe student bij die opleidingen.

Hier een bericht op dit punt, geplukt van de website van Avans, van het hogeschoolblad.

Omdat de centrale examens dit jaar vanwege de coronacrisis niet doorgingen, zijn er meer scholieren op het voortgezet onderwijs geslaagd dan vorig jaar. In 2019 slaagde gemiddeld 92 procent van alle middelbare scholieren, dit jaar was dat 98,7 procent, meldt het ministerie van Onderwijs dinsdag.

In plaats van centraal examen te doen, haalden leerlingen hun diploma op basis van schoolexamens en toetsen om de resultaten te verbeteren. De eindcijfers liggen ongeveer op hetzelfde niveau als in eerdere jaren.

Dat er toch meer leerlingen zijn geslaagd, komt doordat leerlingen meer herkansingsmogelijkheden en voorbereidingstijd hebben gekregen. Daarnaast wisten ze beter hoe ze ervoor stonden, omdat de zwaarwegende resultaten van de eindexamens dit jaar geen invloed hadden op de gemiddeldes van de schoolexamens, die al voor ongeveer 90 procent vaststonden.

Minister Arie Slob (Onderwijs) zegt dat deze leerlingen wel een 'volwaardig diploma' hebben gehaald. "We hadden leerlingen graag een centraal examen gegund, maar dat zat er afgelopen schooljaar helaas niet in."

Hij wil de examens volgend jaar laten doorgaan, "maar ik realiseer me eveneens dat dit vragen en zorgen oproept over de haalbaarheid hiervan", schrijft hij aan de Tweede Kamer.

Vervolgens hier een paar delen uit het rapport van DUO, waarin wordt geprobeerd op basis van een gerichte analyse, een verklaring te vinden voor de significant hogere slagingscijfers. Later dit jaar zal, samen met het nader bezien van de instroom bij het hbo (en wo), nog eens naar deze analyse worden gekeken.

Wat is door DUO onderzocht...

Omdat de gemiddelde SE-cijfers niet direct een verklaring waren voor de opvallend hogere slaagpercentages in 2020 onderzoeken we in deze paragraaf een aantal mogelijke andere verklaringen.

Daarbij wordt gekeken naar de volgende zaken:

- Het ontbreken van het corrigerend effect van het centraal examen aangezien het examenresultaat alleen gebaseerd is op schoolexamen
- Het ontbreken van de CE-regel (over alle CE-vakken een gemiddelde van tenminste 5,5)
- Het aantal leerlingen dat wel in de examenklas zit maar niet deelneemt aan het examen
- Het aantal teruggetrokken leerlingen
- De cijfers die voor het schoolexamen worden gegeven
- Het effect van de resultaatverbeteringstoetsen

We kunnen op dit moment nog niet voorspellen wat de langetermijneffecten zullen zijn van het laten vervallen van het centraal examen. Het is een ongekend jaar, zowel in het voortgezet onderwijs als in de rest van de maatschappij. Ook in het mbo en hoger onderwijs zijn het vorige en het huidige studiejaar geen 'business as usual'.

Of en op welke manier de trends in de studieloopbaan van de huidige studenten direct of indirect te identificeren zijn als langetermijneffecten van het laten vervallen van het centraal examen, zal dan ook moeilijk te bepalen zijn. Wij zullen deze jongeren met extra belangstelling en aandacht blijven volgen, onder andere door de doorstroom naar en het succes in het vervolgonderwijs de komende jaren te blijven monitoren.

Uit de instroomgegevens in het vervolgonderwijs, die op korte termijn beschikbaar komen bij DUO, is een eerste beeld op te maken van de keuzes voor vervolgonderwijs die deze jongeren hebben gemaakt.

Ook zullen we op de meer lange termijn de gevolgen van covid-19 op het studiesucces en de studieloopbaan van deze jongeren blijven volgen. Dit doen we onder andere via de gegevens die de inspectie hierover analyseert.

Voor degenen die interesse hebben in de verdere analyse van DUO naar de redenen voor het hogere percentage geslaagden, hier de samenvatting uit het rapport.

Samenvatting onderzoek DUO naar redenen

In het eerste hoofdstuk van dit rapport is geconstateerd dat in het examenjaar 2020 sprake is van opvallend hoge slaagpercentages in vergelijking tot de voorafgaande examenjaren. Vervolgens zijn in dit rapport een aantal mogelijke verklaringen onderzocht. Het gaat dan om:

- *Het ontbreken van het corrigerende effect van het centraal examen*

Om hiervan een indruk te krijgen is het resultaat van het eindexamen 2019 opnieuw berekend voor de situatie waarin er in dat jaar ook geen centraal examen zou zijn geweest. Dan blijkt dat in de meeste gevallen het slaagpercentage juist daalt in plaats van stijgt. Alleen voor de kandidaten in het vwo is er sprake van een geringe stijging van het slaagpercentage met 2%. In de bijlage is een rekenvoorbeeld opgenomen om dit effect nader toe te lichten. Het ontbreken van het centraal examen op zichzelf is dus geen verklaring voor de hogere slaagpercentages.

- *Het ontbreken van de CE-regel*

Ook voor dit effect is gekeken naar het eindexamen in 2019. In dat jaar is 14,6% van de kandidaten alleen op basis van de CE-eis gezakt. De meeste kandidaten zakten dus op basis van de andere exameneisen (zoals de kernvakkeneis). Toch mag worden verwacht dat op basis van het vervallen van de CE-eis het slaagpercentage zal stijgen. Maar omdat we bij de herberekening van de resultaten van 2019 we juist een daling (m.u.v. het vwo) zien lijkt dit ook geen goede verklaring.

- *Het aantal leerlingen dat wel in de examenklas zit maar niet deelneemt aan het examen en het aantal teruggetrokken leerlingen*

Beide oorzaken beïnvloeden het aantal leerlingen in de examenklas dat ook daadwerkelijk eindexamen doet. In 2020 is er een lichte stijging van 0,4% van het aandeel examenklas-leerlingen dat geen examen doet. Als verondersteld wordt dat het hier vooral de zwakkere leerlingen betreft, zou dit kunnen leiden tot hogere slaagpercentage. Daar staat tegenover dat er juist een daling (0,5%) is van het aantal teruggetrokken leerlingen. Het netto-effect van beide zaken lijkt dus beperkt te zijn.

- *De cijfers die voor het schoolexamen worden gegeven*

Als gekeken wordt naar het gemiddelde cijfer voor het schoolexamen dan zien we in 2020 een lichte daling ten opzichte van het examenjaar 2019. Dit lijkt tegenstrijdig met de hoge slaagpercentages. Daarom is gekeken naar de verdeling van het SE-cijfer. Daaruit blijkt dat over alle vakken heen er in 2020 duidelijk minder cijfers tussen de 5,0 tot 5,6 zijn uitgedeeld dan in 2019 en duidelijk meer tussen de 5,8 tot 6,5. Dit verschijnsel is het sterkst in het havo maar zien we ook in de andere schooltypen. Als speciaal naar de kernvakken gekeken wordt dan zien we dat vooral cijfers tussen de 5,0 tot 5,4 in 2020 minder worden behaald en cijfers tussen de 5,5 tot 6 duidelijk vaker. Zeker gezien het belang van de kernvakken voor het examenresultaat ligt hier wel een aannemelijke oorzaak voor de hogere slaagpercentages.

- *Het effect van de resultaatverbeteringstoetsen*

In 2020 zijn de rv-toetsen geïntroduceerd om leerlingen die op basis van het schoolexamen zouden zijn gezakt een mogelijkheid te geven om hun resultaat te verbeteren. Helaas is het effect van de rv-toetsen alleen indirect te bepalen aangezien deze niet als zodanig zijn geregistreerd. Door verschillende peilmomenten van het examenregister met elkaar te vergelijken is het mogelijk om na te gaan welke kandidaten hun SE-cijfers hebben verbeterd. Maar door deze manier van kijken is slechts het voor ca. 8000 kandidaten aannemelijk gemaakt dat we een rv-toets resultaat zien. Dat is aanzienlijk lager dan de ca. 43.000 die in 2019 herexamen deden.

Van de kandidaten die een SE-cijfer hebben verhoogd is 75% alsnog geslaagd. Ter vergelijking: van alle herexamenkandidaten in 2019 die op basis van het eerste tijdvak waren gezakt is 55% alsnog geslaagd door de herkansingen. De rv-toetsen hebben dus waarschijnlijk een bijdrage geleverd aan het verhogen van de slaagpercentages maar door het geringe aantal en de problematische registratie maken dat aan deze resultaten maar beperkt belang kan worden gehecht.

2 Continuïteit in het onderwijs – (Voor)examenleerlingen

Zoals al een aantal keren aangekaart in onze nieuwsbrieven – maar ook in de bovenstaande paragrafen - maken diverse partijen zich zorgen over de voortgang in de opleidingen, in alle sectoren. Kunnen ze toch alsnog een diploma op tijd halen (mbo, Ad, B), valt er te ontkomen aan een negatief bindend studieadvies (tweedejaars zonder propedeuse), gaat het lukken om het eerste jaar goed door te komen (net ingestroomden), enz.?

Een specifieke en kwetsbare groep is te vinden bij degenen die dit jaar eindexamen moeten doen. Ze hebben vorig studiejaar vaak vertraging opgelopen, en mochten wel gewoon over. Maar nu is met alle maatregelen en het afstandsleren opnieuw lastig voor veel leerlingen. Over deze vormen van het zorgen voor een goede doorloop, is in een algemene brief van minister Slob van 8 oktober jl. aandacht besteed.

Om aan te geven op welke wijze de overheid hoopt de problemen te tackelen, en daarmee mogelijk wil voorkomen dat in het hbo en wo in 2021 weer aanvullende regelingen voor de instroom nodig zijn, hier een passage uit die brief.

Ik realiseer me dat scholen en examenleerlingen dit jaar voor een grote opgave staan. Zoals ik in paragraaf 3 van deze brief benoem, hebben scholen mogelijk te maken met achterstanden die vorig schooljaar zijn opgelopen; hiernaast kan in dit jaar meer dan anders sprake zijn van ziekte en afwezigheid van leraren en leerlingen. Mijn inzet is dat het gehele eindexamen dit jaar doorgaat, maar ik begrijp dat de huidige omstandigheden vragen en zorgen oproepen over de haalbaarheid hiervan. Ik volg daarom uiteraard nauwlettend hoe de situatie zich in het onderwijs ontwikkelt, zowel landelijk als regionaal.

Met de examenketen (College voor Toetsen en Examens, Stichting Cito en DUO) en de inspectie werk ik scenario's uit om de continuïteit van het eindexamen zoveel mogelijk te kunnen borgen. Hierbij houd ik rekening met verschillen tussen scholen en regio's, en gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de profielvakken in de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerwegen in het vmbo.

3 Voorstel voor mbo'ers om ze uit te dagen naar het hbo te gaan

Kortgeleden dook op de website van 'punt-Avans', het blad van Avans dus, een interessant bericht op. Via het HOP laat minister Van Engelshoven weten dat ze het voor mbo'ers financieel aantrekkelijker wil maken om de uitdaging van het hbo aan te gaan. Kort door de bocht: Eerste jaar niet goed, geld terug...

Door het leenstelsel durven minder mbo'ers de sprong naar het hoger onderwijs te wagen, erkent minister Van Engelshoven. Daarom wil ze deze studenten iets meer tijd gunnen in het eerste hbo-jaar. Dat zegt ze in een interview met het Hoger Onderwijs Persbureau (HOP).

Van de minister mogen studenten die uit het mbo komen een jaar lang kijken of het hbo bevalt. Als ze toch afhaken, hoeven ze hun aanvullende beurs en ov-studentenkaart niet terug te betalen. "Zo kunnen we heel gericht iets repareren."

Hoe ze over de terugkeer van de basisbeurs denkt, wil ze niet zeggen. "Die discussie is er een voor de verkiezingscampagnes en de formatietafel van het nieuwe kabinet. Ik moet wel zeggen dat je langzamerhand bizarre voorstellen ziet langskomen."

4 Brief minister Slob over adviesbureaus

Net als in andere bedrijfstakken is het ook in het onderwijs zo dat 'toeleverende partijen' en organisaties die met instellingen samenwerken en daarvan afhankelijk zijn, te maken hebben met mogelijke bezuinigingen en verschuivingen in bestedingen. Nu zijn de ho-budgetten niet aangepast maar de accenten bij het vormgeven van opleidingen, samen met het afstandsonderwijs, kunnen toch wel leiden tot het wegvallen van werkgelegenheid elders.

Voor de zomervakantie vroeg de onderwijscommissie van de TK aandacht voor het werk dat 'onderwijsadviesbureaus' doen, als het gaat om onderwijsontwikkeling, aan de hand van een brandbrief van een van die bureaus.

Hier de reactie van minister Slob. Conclusie van het onderzoek: het is een gevolg van de crisis en andere keuzes van instellingen – en er zijn algemene ondersteuningsmaatregelen – en we houden de vinger aan de pols.

Hierbij stuur ik u de reactie op het verzoek van de commissie inzake een afschrift van het antwoord op een brief van EDventure te Den Haag. De brief van EDventure vraagt aandacht voor de gevolgen van de coronacrisis voor onderwijsadviesbureaus en de gevolgen voor onderwijsontwikkeling in het algemeen. EDventure nodigde mij uit met hen in gesprek te gaan hierover. Naar aanleiding van de brief zijn mijn ambtenaren met EDventure in gesprek gegaan. Daarin is de impact van de coronacrisis op onderwijsadviesbureaus besproken.

Mijn ambtenaren hebben daarbij gewezen op de mogelijkheden die het kabinet biedt om werkgevers en bedrijven gedurende de coronacrisis te ondersteunen. Daarnaast zijn uitgebreid beelden uitgewisseld van hoe scholen omgaan met de coronacrisis zoals die zich voor de zomer voordeed. Scholen hebben in de beginfase alle zeilen bij moeten zetten om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen. Daardoor zijn eerder ingezette ontwikkeltrajecten vertraagd en dat is iets wat onderwijsadviesbureaus merken, omdat zij daardoor minder diensten kunnen verlenen.

Tegelijkertijd zien we ook een steile informele leercurve in het po en vo doordat scholen plotseling het onderwijs anders moesten organiseren. Met EDventure is afgesproken om in het vervolg op dit gesprek regelmatig contact te houden. Daarnaast is expliciet besproken dat ik, gegeven het prettige gesprek dat had plaatsgevonden, geen formele reactie zou sturen. Daarom kan ik u ook geen afschrift sturen.

5 Doelmatigheid mbo en hbo – en samenwerking

Er wordt vaak gesproken over de doelmatigheid van het mbo en hbo. Moeten er opleidingen in alle regio's zijn en dan ook nog bij meerdere instellingen? Kan de overheid ingrijpen en het aanbod dus als het ware uitdunnen? De vraag is tevens of het onderwijs is gebaat bij concurrentie via het aanbieden van onderwijs en gaat daardoor de kwaliteit omhoog? Hoe gaat dat als bijvoorbeeld in het mbo de instroom afneemt en ook minder stageplaatsen beschikbaar zijn?

Daarnaast hebben instellingen een maatschappelijke opdracht. Dat kan blijken uit de samenwerking met andere organisaties in een regio, om daar invulling aan te geven.

In een recente brief aan de TK stonden daarover een paar passages, voor het hoger onderwijs te zien als een aanloop naar de verdere uitwerking van de Strategische Agenda. Hoe en wat, zeker met de huidige crisis, dat is nog even afwachten geblazen.

Mbo: samenwerking essentieel

In het mbo bepalen scholen en werkgevers samen binnen de Samenwerkingsorganisatie Beroeps- en Bedrijfsleven (SBB) de inhoud van de opleidingen. Op regionaal niveau is met succes samengewerkt om het aantal voortijdig schoolverlaters terug te brengen. Deze kabinetsperiode staat regionale samenwerking hoog op de centrale agenda. De kwaliteitsagenda's boden ruimte voor een regionale invulling, samen met belanghebbenden in de regio.

Om toekomstige opgaven het hoofd te bieden zullen ook deze vormen van samenwerking uitgebreid moeten worden. In het toekomstperspectief voor het mbo, dat wij de Tweede Kamer in januari 2020 stuurden, heeft 'meer samenwerking, minder concurrentie' dan ook een belangrijke plek gekregen. Uitgangspunt moet zijn dat instellingen samen tot regionaal of landelijk gewenste uitkomsten komen. Als dit niet of onvoldoende gebeurt, is meer landelijke regie nodig. Bij de herziening

van de branchecode voor goed bestuur hebben de besturen en Raden van Toezicht daarom gewerkt aan beter evenwicht tussen het belang van de maatschappij en dat van de instelling.

Het mbo moet de komende jaren het hoofd bieden aan de afname van het aantal beginnende studenten en aan de economische gevolgen van de pandemie, waardoor er minder stageplekken beschikbaar zijn. Dit zijn geen communicerende vaten, maar twee verschillende aandachtspunten. De komende periode brengen wij meer gedetailleerd in kaart wat de gevolgen zijn van deze ontwikkelingen. De sector moet zelf zorgen voor een aanbod dat aansluit op de vraag van de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs. Als dat niet gebeurt kan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op advies van de Commissie macrodoelmatigheid mbo ingrijpen.

Hoger onderwijs: van concurrentie naar samenwerking

Voor het hoger onderwijs is samenwerking – in plaats van concurrentie – hét thema van de ‘Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek 2019’. Door de onderwijsbekostiging aan te passen, hoeven instellingen minder te concurreren om zoveel mogelijk studenten te trekken, en daarmee bekostiging te ontvangen.

Met de sectorplannen werken instellingen, sectoren en vakgebieden aan verbeteringen op hun terrein. Toekomstige sectorplannen dienen meer aandacht te besteden aan de samenwerking met maatschappelijke partners en aan afstemming tussen hbo en wo. Begin 2021 sturen wij de Tweede Kamer de ‘Voortgangsrapportage strategische agenda’.

6 Stagevergoeding

In de afgelopen maanden – maar eigenlijk speelt het al veel langer – is in de media veel aandacht besteed aan de stagiaires in het mbo, hbo en wo, en het daarbij geld krijgen van de organisatie die de stage ter beschikking stelt. Het bleek namelijk dat deze bron van inkomsten zowel voor deze schooltypes uiteenloopt als in hoogte verschilt. In het hbo en wo is het bedrag veelal hoger, terwijl in het mbo ook een flinke bijdrage wordt geleverd aan het laten draaien van een bedrijf of organisatie. Deze ongelijkheid was voor veel werkgevers reden om hier nog eens goed naar te gaan kijken. De overheid moest dat wel, landelijk, regionaal en lokaal, om het juiste voorbeeld te geven.

Het ligt eigenlijk heel simpel. Een stage is een onderdeel van een formele studie. De student betaalt voor dat deel mee, via het collegegeld. De instelling krijgt bekostiging van de overheid en kan daarmee de organisatie, de begeleiding en andere zaken regelen.

Volgens de wet kan er geen salaris worden betaald aan iemand die stage loopt. De status is die van ‘student’ en niet van ‘werknemer’. Er moet op de werkplek worden voldaan aan de eisen die de opleiding stelt, vooral te zien als een kennismaking met de arbeidsmarkt in een bepaalde setting en context. Het is dus niet het bedrijf of de organisatie die kan eisen dat er ‘geproduceerd’ wordt of dat de student een bijdrage levert aan het productieproces en dus een ‘schaduw-werknemer’ is.

Het ligt voor de hand dat de onkosten die de student maakt, worden vergoed. Het is overigens best voorstelbaar dat die uit het budget van de instelling worden betaald, net als dat gebeurt voor het verzorgen van lessen en het hebben van het goede materiaal. Maar dat wordt te lastig, dus vandaar het hebben van een onkostenvergoeding, en die heeft geen relatie met het niveau van de student...

Dat er door een student toch geld valt te verdienen aan een stage, valt niet te ontkennen. In diverse sectoren gaat het om een relatief goedkope en zeer welwillende werkkraft (de stage moet worden gehaald, anders komt de studie in de knel), en hoe meer de bijdrage daaraan is, hoe sneller de werkgever bereid is een extra geldbedrag over te maken. Het hoeft niet¹ en het mag ook geen mechanisme zijn – en ook geen middel om stagiaires te ‘lokken’.

Kamervraag (15 oktober 2020)

Vorige week is in de TK het plenaire debat gevoerd over de begroting voor onderwijs. Veel zaken kwamen voorbij (zoek de stukken maar op, via de website). Daarbij zat ook een vraag over de stagevergoeding. Hierbij, met het antwoord van de minister.

¹ In de wet wordt niet over loon of salaris gesproken bij een voltijdse of deeltijdse student. Daarnaast waren de vakbonden in het begin erg tegen het betalen van stagiaires omdat ze als goedkope arbeidskrachten de normale werknemers wegdrukten. Met de groeiende economie was dat geen enkel probleem. Hoe dat gaat worden in de komende jaren is echter afwachten...

Vraag Kamerdebat begroting onderwijs

De minister zou met partijen in gesprek gaan over de invoering van een minimale stagevergoeding. Hoe staat het hiermee?

Antwoord: In de brief Voortgang maatregelen interdepartementaal beleidsonderzoek naar jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt van 8 juli 2020, is aangekondigd dat er met de sociale partners en het onderwijs overlegd zal worden over een mogelijke verplichte onkostenvergoeding voor stagiairs. Onderdeel van het overleg is om te bepalen uit welke componenten een onkostenvergoeding dient te bestaan. Vóór het einde van 2020 wordt de Kamer geïnformeerd over vervolgstappen.

Voorbeeld: Gemeente Den Haag

Als voorbeeld hier een passage uit een bericht uit het Haagse. De gemeente wil de onkostenvergoeding voor alle stagiaires gelijk trekken. De onderbouwing is volledig correct.

De gemeente onderschrijft een advies van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten dat er geen reden is om stagiaires van mbo anders te belonen dan hun collega's van hbo en universitaire opleidingen. Dat het nu nog wel het geval is binnen de gemeente Den Haag, heeft geen herleidbare aanleiding, zo geeft het college CDA-fractievoorzitter Partiman aan die vragen over het verschil had gesteld.

Volgens wethouder Bruines is het verschil in stagevergoedingen 'historisch gegroeid'. Een stagiair van het mbo krijgt nu 200 euro per maand, van het hbo 360 euro en van het WO 450 euro. Het college is het echter met Partiman eens dat alle stagiaires bij de gemeente een gelijke vergoeding moeten krijgen, geeft zij aan. Het gaat immers om een onkostenvergoeding en geen beloning, zo geeft de CAO al aan. "En er zijn geen redenen om aan te nemen dat de kosten van een wo-stagiair hoger zijn dan die van een mbo of hbo."

De gemeente onderzoekt daarom momenteel de implicaties van de implementatie van het advies. Want, zo geeft Bruines het raadslid wel aan, "hierbij is van belang dat de financiële gevolgen zoveel mogelijk budget-neutraal zijn".

7 Tussenrapportage Inspectie – voor de zomervakantie – druk op het hoger onderwijs

Het is even geleden (hoe traag gaat de tijd, vraagt men zich vaak af), maar voor de zomervakantie stuurde de minister een brief aan de TK over de bevindingen van de Inspectie bij een eerste onderzoek naar de gevolgen van de pandemie voor het hoger onderwijs. Hier geven we de meest interessante stukjes van die brief. Dat doen we om aan de ene kant een beeld te krijgen van wat er zoal is gevonden en geconstateerd en aan de andere kant om in november en over een half jaar de uitkomsten van het onderzoek over het eerste semester van het lopende studiejaar met elkaar te kunnen vergelijken. Dus een kwestie van bewaren...

We zetten boven elk stukje een paar 'steekwoorden', om de inhoud ervan snel te kunnen duiden.

Kwaliteit vraag aandacht – hoge werkdruk

De Onderwijsinspectie ziet dat het hoger onderwijs goed omgaat met de coronacrisis, zo blijkt uit een recente enquête onder hogescholen en universiteiten. De kwaliteitsborging vraagt wel om meer aandacht en de werkdruk in het hoger onderwijs zal voorlopig onverminderd hoog blijven.

Monitor – enig zicht - beeld via enquête

Er is wel enig zicht op de kwaliteit van het hoger onderwijs in deze coronatijd. Sinds het uitbreken van de coronacrisis monitort de Onderwijsinspectie hoe scholen en instellingen het onderwijs vormgeven. De inspectie doet dit aan de hand van een enquête onder hoger onderwijsinstellingen.

Afstandsonderwijs – druk is hoog

Uit de laatste meting van juli blijkt dat hogescholen en universiteiten een redelijk tot goed zicht hebben op de studievoortgang van studenten. De werkdruk als gevolg van het afstandsonderwijs blijft onverminderd hoog. De Inspectie is voornemens om in oktober wederom een uitvraag te doen bij het onderwijs over de ervaringen. De inspectie heeft in april een soortgelijke enquête afgenomen.

Steekproef hbo/wo – via CvB en stafbureaus

Inspecteurs van de Inspectie hebben tussen 22 juni en 3 juli 2020 aan de hand van een bereedeneerde steekproef van 16 hbo en 7 wo-instellingen telefonisch benaderd over het onderwijs in de periode vanaf de meivakantie.

De Inspectie interviewde telkens iemand die nauw betrokken was bij de coördinatie van de coronamaatregelen. Veelal waren dat leden van het CvB of hoofden van stafbureaus voor het onderwijs. De Inspectie heeft bij slechts één instelling ook gesproken met studenten en docenten.

Beperkt beeld – afhaken – drie-kwart studenten doet mee

In april 2020 gaven de bevraagde instellingen aan maar beperkt te weten of alle studenten actief meededen. Enkele instellingen zagen nu wel dat een aantal studenten afhaakten. Als de instellingen gevraagd werd om nu toch zo goed mogelijk een inschatting te maken van de deelname, dan gaven de meeste instellingen aan dat vrijwel alle studenten meededen of toch minstens driekwart van de studenten.

Groei aanbod onderwijsseenheden – stages liggen nog stil

Op iets meer dan de helft van de hoger onderwijsinstellingen was het onderwijsaanbod dat doorgang vond van eind april tot eind juni hetzelfde als in de periode vanaf het begin van de coronacrisis.

Bij veertig procent van de bevraagde instellingen was het aanbod groter. Volgens de Inspectie is deze toename te verklaren doordat het online onderwijs nu meer op orde is en dat instellingen ook vanaf half juni beperkt op locatie onderwijs mogen aanbieden. Wel blijkt dat veel stages noodgedwongen nog stilliggen.

Kortere colleges - minder interactie

Uit het onderzoek onder studenten en docenten blijkt dat zij vinden dat er na een korte aanpassingsperiode behoorlijk goed geschakeld is naar het online onderwijs. Wel werd volgens de studenten en docenten het onderwijs compacter, in de zin van kortere colleges, en er werden minder vragen gesteld en er was soms lastige interactie.

Redelijk/goed zich op kwaliteit leeromgeving en toetsing - evaluaties

Alle bevraagde hoger onderwijsinstellingen geven aan redelijk of goed zicht te hebben op de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving en/of de toetsing van het afstandsonderwijs. Van de 23 bevraagde instellingen baseerden 20 zich hierbij op de evaluaties bij studenten, maar signalen en gesprekken werden hier ook voor gebruikt. De evaluaties werden besproken met het medezeggenschapsorgaan en het managementteam.

Onderwijstijd wordt beter benut – interactie beperkt

Voorbeelden van positieve punten die in de evaluaties werden genoemd waren de snelle en goede overgang naar online onderwijs. Ook blijkt dat het online aanbod ertoe leidt dat studenten beter zijn voorbereid en de onderwijstijd beter wordt benut.

Wel blijkt dat het onderwijs en de didactiek nog weinig afgewogen was, de ICT-vaardigheden van docenten in het begin mager waren en dat de interactie tussen docent en studenten te beperkt is, aldus de studenten en docenten.

Bij helft dezelfde mate van toetsing – slagingspercentages gelijk

Ook blijkt dat op bijna de helft van de bevraagde instellingen de mate waarin toetsing doorging van eind april tot eind juni hetzelfde was als in de periode tot eind april. Bij ruim de helft van de instellingen werden steeds meer toetsen afgenomen. Vaak ging het dan om toetsen die sinds half maart waren uitgesteld en die vanaf 15 juni weer deels op locatie konden worden afgenomen.

Het opkomstpercentage voor de toetsen verschilde niet met voorgaande jaren. Ook het slagingspercentage blijkt niet veel af te wijken in vergelijking met andere studie jaren.

Uitval van stages problematisch – grootste oorzaak vertraging

Met betrekking tot studievertraging blijken vooral stages problematisch te zijn. Docenten hebben soms via hun netwerk geprobeerd om voor de stages een extra inspanning en maatwerk te leveren, maar niet in alle gevallen leidde dat ertoe dat de stage alsnog kon doorgaan. Het uitvallen van de praktijkstages kwam in de gesprekken naar voren als de belangrijkste factor bij het optreden van studievertraging in het hbo.

Aanvullend – extra tentamens - begeleiding

Ook blijkt dat 70 procent van de instellingen aanvullende maatregelen hebben genomen om studievertraging tegen te gaan. De maatregelen die instellingen noemden om de opgelopen verschillen in studievoortgang in te lopen, waren bijvoorbeeld extra tentamenmogelijkheden en meer begeleiding door de docent. Sommigen instellingen gaven aan dat ze altijd al maatwerk in hun begeleiding boden, dus ook in deze periode.

Extra zorg – werkdruk omhoog – veel flexibiliteit

Veel van de maatregelen liepen via een intensiever gebruik van al langer bestaande voorzieningen voor studenten, zoals de studiebegeleiding door coaches of studiedecanen. Enkele docenten gaven in de aanvullende gesprekken aan dat de extra zorg voor studenten op dit punt voor hen tot extra werkdruk en stress leidde.

De Inspectie signaleert hierbij veel betrokkenheid, flexibiliteit en inzet van het personeel en stelt vast dat het afstandsonderwijs is de afgelopen periode snel van de grond gekomen.

Zorg hoge werkdruk onverminderd hoog – onzekerheid blijft

De grootste uitdagingen voor de start van het nieuwe studiejaar is het inrichten van het onderwijs met de 1,5-metermaatregel. Ook speelt de onzekerheid over de toekomst omtrent de ontwikkelingen rondom COVID-19 en de hieraan gekoppelde psychische gesteldheid van studenten en docenten een belangrijke rol. Het overgrote deel van de instellingen gaf aan zich zorgen te maken over de hoge werkdruk voor docenten. Die zorg is sinds april niet afgenomen.

8 Winterswijk en Dordrecht – Ad-opleidingen in een Ad-College

In de afgelopen jaren is mede op basis van de introductie van de Ad als (zelfstandige) opleiding in diverse regio's het initiatief genomen voor het onderzoeken van de haalbaarheid van een 'Professional Associate College'. Dat is vooral het geval in regio's waar nog geen hbo wordt aangeboden (bekostigd) en een oprichten van een hogeschool niet mogelijk is, denkend aan de doelmatigheidseisen voor het verzorgen van opleidingen.

Een aanpak die dan wordt gevolgd, is het aanvragen van een nieuwe vestigingsplaats voor een of twee hogescholen. Die opzet moet ook wel doelmatig zijn, qua lesplaats en opleidingen, maar er zijn nog steeds wel regio's te vinden waarbij het hebben van een hbo-opleiding 'om de hoek' een duidelijke aantrekkingskracht op leerlingen en mbo'ers heeft. Roosendaal is een voorbeeld hiervan, met de Ad-Academie aldaar met inbreng van Hogeschool Zeeland en Avans.

Er lopen nu twee initiatieven rond het komen tot een 'PAC', een instelling voor Ad's. De eerste is die voor Dordrecht waarin allerlei bekostigde aanbieders een aandeel hebben, onder regie van de Hogeschool Rotterdam. De tweede is het komen tot een Ad-aanbod in Winterswijk met inzet van het Graafschap College, Saxion en de HAN. Mooie voorbeelden van de dynamiek die de Ad met zich meebrengt...

Hieronder wordt over beide plannen een update gegeven, aan de hand van publicaties in de media en op diverse websites.

Grensland College in Winterswijk

Van een website voor de lokale ondernemers

Grensland College in de Achterhoek

Sinds begin dit jaar ontwikkelt het Graafschap College samen met de HAN en het Saxion een Associate Degree-instelling voor de Achterhoek onder de naam Grensland College. Zowel in de

ontwikkeling als in de uitvoering van het onderwijs krijgen regionale werkgevers een belangrijke rol en wordt ook de verbinding met Duitsland gezocht.

De Associate Degree (Ad) is net als de Bachelor Degree een HBO-graad, met dat verschil dat in tegenstelling tot de 4-jarige Bachelor deze Associate Degree veel meer praktijkgericht is en slechts 2 jaar duurt. De Associate Degree is sinds een aantal jaar in Nederland volledig erkend en zit qua niveau tussen MBO 4 en de HBO Bachelor in.

Het Grensland College wil in september 2021 starten met 2 Associate Degrees en per 2025 in totaal 9 opleidingen aanbieden, die tegemoet komen aan de behoeften en toekomstige uitdagingen van onze regionale arbeidsmarkt. Te denken valt daarbij aan een aantal Technische AD's, zoals Engineering, Smart Industry en Smart Building, maar ook bijvoorbeeld aan een meer generieke AD Management, die gericht is op werknemers die leiding geven of dat binnenkort gaan doen.

De AD-opleidingen zullen in eerste instantie in deeltijd worden aangeboden, waarbij (werkende) studenten naast hun werk een dag(deel) in de week onderwijs volgen. Alle opleidingen zullen modulair worden aangeboden, wat bijdraagt aan de flexibiliteit voor studenten. Daarnaast wil het Grensland College hybride onderwijs bieden, waarbij werkgevers 'hybride docenten' ter beschikking stellen hun kennis over te dragen. Lessen zullen ook bij de werkgevers op locatie worden verzorgd, zodat studenten ook écht een kijkje in de keuken kunnen nemen.

Vanuit VNO-NCW Achterhoek ondersteunen we dit initiatief van harte. Juist omdat wij als werkgevers en werknemers nu een belangrijke stem krijgen in het HBO-opleidingsaanbod in de Achterhoek, moeten we die kans aangrijpen.

Uit de regionale krant

Wordt Winterswijk een studentenstad/dorp? Eerste HBO-opleidingen in september 2021, plannen voor meer

1 oktober 2020

Twee hbo-opleidingen starten in september 2021 in het oude raadhuis van Winterswijk. En elk volgend studiejaar komen er een paar bij, variërend van management en zorg tot technische richtingen. Het Grensland College wil in vijf jaar tijd negen studierichtingen aanbieden. Eerst alleen deeltijd, daarna ook in voltijd.

Een dit jaar gehouden marktonderzoek heeft volgens Alexander van der Graaff van het Grensland College laten zien dat er voldoende belangstelling is voor de studies aan de nieuwe school. De nieuwe opleiding richt zich eerst op mensen die al een baan hebben en zich verder willen verdiepen.

Voormalig raadhuis Winterswijk plek voor startende opleiding

Er wordt gestart met management en de technische richtingen 'smart building' of 'smart industry'. Elk studiejaar biedt plek voor 16 tot 20 studenten. Het gaat om tweejarige opleidingen op het niveau 'associate degree'. Van der Graaff: „Dat is het kleine broertje van de bachelor en master aan de universiteit en hogeschool.”

Het Grensland College is volgens Van der Graaff meer een platform dan een zelfstandige onderwijsinstelling. Achter de naam gaan nu al de Hogeschool Arnhem-Nijmegen (HAN) en Hogeschool Saxion schuil, die met het Doetinchemse Graafschap College de intentieverklaring hebben ondertekend. Daarnaast wordt er over de grens aansluiting gezocht met de Westfälische Hochschule in Bocholt.

Centrale locatie

Vanwege de ligging aan de grens is Winterswijk de centrale locatie, maar de lessen kunnen ook op andere plekken worden gegeven. Van der Graaff: „Dat is afhankelijk van de studie en de instellingen waarmee we samenwerken. De studierichting voor zorg kan goed in een zorginstelling, het ziekenhuis of misschien zelfs op het gezondheidspark in Winterswijk worden gegeven.”

Voor de technische richtingen kan wellicht naar de bedrijven in de regio worden uitgeweken, want er wordt nadrukkelijk met het regionale bedrijfsleven samengewerkt. „Daarvoor zorgt ook het Graafschap College, die die verbindingen al hebben.”

Geen concurrent

Volgens Van der Graaff is er voldoende belangstelling voor Achterhoekse hbo-opleidingen. Van concurrentie met het bestaande aanbod op HAN en Saxion is geen sprake. De opleiding 'associate degree' is voor hen nieuw en richt zich op een andere doelgroep. Elders in Nederland is dat nieuwe aanbod succesvol. „Bij Avans in Brabant zijn ze in drie jaar naar 800 studenten gegroeid.”

Engineering en zorg

Het studieaanbod groeit jaarlijks. Naast de drie genoemde staat zorg hoog op de lijst („Vooraf voor de gehandicapten-, ouderen- en wijkzorg”), gevolgd door engineering (werktuigbouw, elektro en mechatronica). Als die studies ook voltijds worden aangeboden denkt Van der Graaff dat ook veel mbo-studenten willen doorstromen.

Studeren aan het Grensland College kost, net als de gewone hbo-opleiding, 2100 euro per jaar. Doorstromende mbo-ers betalen maar de helft van dat collegegeld. Eind oktober wordt meer informatie bekendgemaakt op grenslandcollege.nl.

Dordrecht Academy

Hier aan de hand van een aantal uitingen in de media de laatste stand van zaken betreffende de plannen voor een Ad-College in Dordrecht.

Van de website van de Hogeschool Rotterdam
14 mei 2020

'Dordrecht-plan' in iets lagere versnelling

Het coronavirus zet sommige ideeën en plannen in een ander daglicht. Dat geldt ook voor Dordrecht Academy, het onderwijs dat de HR samen met anderen wil gaan aanbieden in de Drechtsteden.

In het zogenoemde Leerpark in Dordrecht komt een locatie waar associate degrees van de deelnemende onderwijsinstellingen (naast de Hogeschool Rotterdam zijn dat Inholland en de Christelijke Hogeschool Ede) worden aangeboden. De HR brengt vooral technische en technologische opleidingen in. De start van de opleidingen wordt waarschijnlijk over meer jaren uitgesmeerd dan aanvankelijk de bedoeling was.

'Denkbaar is dat het niet geschiedt in twee tranches maar in drie', schrijft het collegebestuur aan de centrale medezeggenschapsraad (cmr). Dus niet plusminus zes opleidingen starten in september 2021 en nog eens datzelfde aantal een jaar later, maar de startmomenten van de pakweg twaalf opleidingen verdelen over 2021, 2022 en 2023.

In rustiger tempo opbouwen

'We gaan het in een rustiger tempo opbouwen', bevestigde collegevoorzitter Ron Bormans begin deze week tijdens de cmr-vergadering. Dat is afgesproken met de onderwijsinstellingen waarmee de HR samenwerkt, met werkgevers in de Drechtsteden en met het gemeentebestuur van Dordrecht dat investeert in het project.

Door de coronacrisis worden de studentenaantallen mogelijk anders, stelt het college van bestuur. 'Voorstelbaar is dat het aantal werkenden dat zich wil omscholen (met hulp van de werkgever) zal afnemen. Daarentegen is het mogelijk dat mbo-studenten juist eerder kiezen voor doorstuderen.'

Bedrijfsleven voelt gevolgen coronacrisis

De Dordrecht Academy bestaat niet slechts uit Ad-onderwijs maar er is ook een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, dat ook in deze regio de gevolgen ondervindt van de crisis. 'Het wegvallen van omzet, het regelen van arbeidstijdverkorting, het niet kunnen voldoen aan verplichtingen etc. Dat maakt de toegezegde steun wat minder zeker.'

'Door de crisis zal de noodzaak tot een hogere opleidingsgraad en meer innovatie toenemen.'

De deelnemende partijen zijn het echter eens over het belang van Dordrecht Academy voor de regionale arbeidsmarkt en willen het plan absoluut doorzetten. Het collegebestuur: 'Door de crisis zal de noodzaak tot een hogere opleidingsgraad en meer innovatie toenemen. Nu al zien de scheepswerven de noodzaak om operationele processen te innoveren.' In het schrijven van het collegebestuur aan de cmr wordt een citaat van een scheepswerfdirecteur aangehaald: 'Willen we

in de toekomst beter voorbereid zijn op pandemieën, dan moeten we nu zorgen dat we de blokken-
doos die een schip nu eenmaal is anders en slimmer ontwerpen.'

'Career Boost' moet in september starten

De link bedrijfsleven-onderwijs is er bij Dordrecht Academy vooral bij de zogenoemde Career Boost, waarbij bachelorstudenten van de deelnemende hogescholen aan het eind van hun opleiding bij bedrijven terecht kunnen voor stages, projecten, minors en afstudeeropdrachten.

Met de Career Boost willen de partijen al vanaf aanstaande september een start maken. Zo stond het ook in de eerste plannen.

'Risico's voor ons zijn beperkt'

Tijdens de cmr-vergadering werd het collegebestuur begin deze week onder andere bevraagd over de risico's die de deelname van de HR aan het project heeft.

'Er zijn altijd risico's, de vraag is bijvoorbeeld altijd hoeveel studenten er naar een nieuwe opleiding komen', vertelde Bormans. 'Maar de risico's voor ons zijn beperkt. Zo werken we vooral met eigen bestaande licenties (van Ad-opleidingen die al in Rotterdam worden aangeboden, red.). En de aanloopfinanciering wordt gedaan door de regionale overheid, de Drechtsteden.'

Dordrecht Academy 'bestaat' nog niet

Het is uiteraard mogelijk dat de instroom van studenten in Dordrecht te koste gaat van de instroom in Rotterdam, gaf Bormans aan. Het verhuizen van huidige Ad-opleidingen van Rotterdam naar Dordrecht is niet intentie, vertelde de collegevoorzitter desgevraagd. 'Maar als iets beter floreert in de Drechtsteden, bijvoorbeeld vanwege de aanwezigheid van het bedrijfsleven, dan zou dat kunnen. Maar dan hebben we het over de toekomst, wellicht pas over vijf jaar.'

Overigens bestaat de Dordrecht Academy nog niet formeel. Bormans: 'Iedereen moet nog instemmen. De raden van toezicht, de cmr et cetera. We zitten nu nog nergens aan vast.' De cmr stemde deze week alvast wel in de 'intentieverklaring Rotterdam Academy', is het dus eens met de plannen die er nu liggen.

Van de website, van de Gemeente Dordrecht
11 juni 2020

Financieel arrangement om Dordrecht Academy mogelijk te maken

DORDRECHT - Om de realisatie van de Dordrecht Academy mogelijk te maken, heeft het college van B&W een financieel arrangement samengesteld. Dit staat in het voorstel dat het college naar de gemeenteraad heeft gestuurd.

De totale subsidie voor de Dordrecht Academy is € 5.860.000,- en bestaat onder meer uit bijdragen aan de huisvesting, de ontwikkeling van opleidingen en versterking van de aansluiting MBO - HBO. Twee miljoen daarvan komt naar verwachting vanuit de regiodeal waarbinnen de Dordrecht Academy een sleutelrol vervult. De provincie draagt twee ton bij.

Verder biedt de gemeente de Dordrecht Academy een renteloze lening aan van tien miljoen euro. Deze wordt gebruikt als financiering voor de vertraging in de bekostiging en de aanloopkosten waar nog geen inkomsten tegenover staan.

Realiteit

Wethouder Peter Heijkoop: "Met dit financiële pakket zetten we weer een belangrijke stap in het realiseren van Dordrecht Academy. Ook de regiodeal levert een forse bijdrage. Dit arrangement sluit goed aan bij de beoogde investeringen vanuit het hoger onderwijs en het bedrijfsleven in de Dordrecht Academy. Hoger onderwijs is van essentiële waarde voor onze arbeidsmarkt, voor onze jongeren, voor onze stad. Daarom wil het college hier stevig in investeren."

Regionale arbeidsmarkt

In de Dordrecht Academy ontwikkelen Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Inholland, Christelijke Hogeschool Ede, Avans Hogeschool, ROC Da Vinci college en werkgeversverenigingen een onderwijsaanbod dat aansluit op de regionale arbeidsmarkt. Hogeschool Rotterdam fungeert namens de partijen als penvoerder. De gemeente Dordrecht schept voorwaarden in verbindend en financieel opzicht

9 Blended learning – voorbeeld aanpak hogeschool met afstandsonderwijs

In de afgelopen maanden is door veel instellingen koortsachtig, waar nog nodig, gezocht naar het opzetten van een opleidingsstructuur met veel afstandsonderwijs en dus online-leren. Iedere hogeschool heeft daarbij een eigen mix gevonden als het 'blended learning' betreft.

Op internet is uiteraard veel te vinden als het gaat om goede voorbeelden, met gebruikmaking van de ervaring die is opgedaan. In het private onderwijs zijn diverse hogescholen die al jarenlang met dit bijltje hakken. Daarom hier een voorbeeld van een opzet als het gaat om de opzet, de aanpak voor lessen, toetsing, controle, begeleiding e.d.

Onderdelen bij afstandsonderwijs / blended learning

Om studenten zich de kennis en inzichten eigen te laten maken en vaardigheden te ontwikkelen, zet de opleiding verschillende tools in; zo kent ieder opleidingsprogramma:

- i. inleidende video's voor iedere module, die de relevantie van de module voor de opleiding toelichten, uitleggen welke leerdoelen aan de orde komen, welke tools de opleiding aanbiedt om de stof te verwerken en hoe de module wordt getoetst;
- ii. e-modules die handvatten bevat voor de student bij het doorlopen van een e-module waarin wordt aangegeven welke literatuur bestudeerd moet worden;
- iii. verplichte praktijkbijeenkomsten vormen de verbinding tussen de theorie en de praktijk en worden verzorgd op een locatie in de buurt van de woonplaats van een student. Tevoren dient de student literatuur te bestuderen en een 'vooropdracht' te maken die hij in de online leeromgeving inlevert. Bij een voldoende 'vooropdracht' zijn studenten toelaatbaar tot de praktijkbijeenkomst, waarin samenwerking, attitudevorming, discussie en uitwisseling via verschillende werkvormen (bijv. rollenspellen, peerreviews, groeps- en posterpresentaties, etc.) centraal staan. Iedere praktijkbijeenkomst eindigt in een eindopdracht, zoals bijvoorbeeld het schrijven van een paper over het thema van de module;
- iv. ondersteunende colleges, bedoeld voor studenten uit de klassikale variant van de opleiding. De colleges worden eens in de twee weken door het hele land aangeboden;
- v. expertsessies, feitelijk online colleges, waarin de docent een gesprek voert met een expert in het vakgebied om belangrijke elementen uit de module en actuele onderwerpen te bespreken. De expertsessie wordt opgenomen; studenten kunnen de sessie online bekijken en via het forum vragen stellen aan de docent;
- vi. kennisclips zijn korte video's, waarin lastige materie nader uitgelegd wordt, waarbij theorie wordt gekoppeld aan een vraagstuk/dilemma ter voorbereiding op de praktijkbijeenkomst;
- vii. De memotrainer is een online tool die studenten de mogelijkheid biedt zich voor te bereiden op een tentamen doordat zij op hun mobiel of thuis kunnen oefenen met de stof. Afhankelijk van de datum waarop de student zich heeft ingeschreven voor een tentamen, krijgt hij geregeld een uitnodiging om zijn kennis en de toepassing ervan te oefenen via de memotrainer. De memotrainer is interactief en zelflerend, dat wil zeggen dat hij de student niet meer confronteert met wat hij al weet, maar vooral met wat hij nog niet weet.
- viii. proeftentamens, ten slotte, zijn erop gericht om studenten bekend te maken met de wijze van toetsen en het type vragen.

10 Bij- en omscholing door mbo – corona-budgetten

Als gevolg van de huidige problemen wordt door de overheid voor alle sectoren van het werkveld extra geld uitgetrokken. Een sector die hard wordt getroffen als het gaat om de studenten, is het mbo. Maar ook degenen die met een mbo-opleiding aan het werk zijn, hebben te maken gekregen met de harde klappen die de economie nu krijgt. Er zullen groepen werknemers zijn die kunnen worden bij- en omgeschoold en zo een baan kunnen behouden of een andere werkplek kunnen verwerven. We geven hier een aantal berichten hierover, via de MBO Raad en OCW.

Wel willen we graag alvast wijzen op de acties die in relatie hiermee worden aangekondigd:

- korte, intensieve, door de overheid erkende mbo-certificaatrajecten die bijdragen aan wendbaarheid van werkzoekenden en pas afgestudeerden die moeilijk werk vinden
- verkorte bbl- en derde leerwegtrajecten dan wel varianten hierop (bijvoorbeeld 2 dagen werk, 3 dagen school).
- vormen van praktijkleren in het mbo met als resultaat een schoolverklaring (of praktijkverklaring vanuit een bedrijf).

Kabinet komt met budgetten voor om- en bijscholing door het mbo
MBO Raad - 28-08-2020

Het Kabinet maakt een significant budget vrij voor de bij- en omscholing van werknemers die als gevolg van de coronacrisis hun baan (dreigen) kwijt te raken. Adnan Tekin, voorzitter MBO Raad: "In de brief die het Kabinet daarover vandaag aan de Tweede Kamer stuurt, wordt specifiek het mbo genoemd om met praktijkleren bij te dragen aan die om- en bijscholing. Afgelopen zomer hebben we ons daar met het NRTO, UWV en SBB sterk voor gemaakt. Het zijn namelijk met name mbo'ers die nu op de arbeidsmarkt de gevolgen van de crisis merken."

Het budget dat in het derde steunpakket door kabinet, werkgevers en vakbonden is uitonderhandeld, zal aan gemeenten en UWV beschikbaar worden gesteld. Tekin: "In de regio is het mbo een belangrijke partner voor regulier onderwijs. Met deze middelen wordt leven lang ontwikkelen steviger verankerd. Het is dus belangrijk dat de scholen snel met gemeenten en UWV om de tafel kunnen om voor iedereen die zich wil laten om- of bijscholen maatwerk te kunnen gaan bieden. Dan moet je denken aan met werkloosheid bedreigde werknemers, mensen die een bijstandsuitkering aanvragen, kwetsbare schoolverlaters die ineens hun baankansen zien verminderen en zzp'ers die zich oriënteren op werk in loondienst."

Dat maatwerk zal straks op drie verschillende manieren beschikbaar komen:

- korte, intensieve, door de overheid erkende mbo-certificaatrajecten die bijdragen aan wendbaarheid van werkzoekenden en pas afgestudeerden die moeilijk werk vinden
- verkorte bbl- en derde leerwegtrajecten dan wel varianten hierop (bijvoorbeeld 2 dagen werk, 3 dagen school).
- vormen van praktijkleren in het mbo met als resultaat een schoolverklaring (of praktijkverklaring vanuit een bedrijf).

Adnan Tekin: "Door de coronacrisis komen nu substantiële financiële middelen beschikbaar voor leven lang ontwikkelen, gericht op meedoen op de arbeidsmarkt. De noodzaak daarvan: daar zijn we het natuurlijk al lang met elkaar over eens. Een bijkomend voordeel van deze crisis is dus dat we leven lang ontwikkelen en het maatwerk dat daarvoor nodig is kunnen versnellen. Tegelijk kijken we ook naar verduurzaming van leven lang ontwikkelen via leerrechten voor iedere Nederlander, samen met sociale partners, de NRTO, de VH en de VSNU."

Het mbo zal voor het aanbieden van om- en bijscholingsmaatwerk gaan samenwerken met bedrijven, gemeenten en UWV, maar ook particuliere aanbieders. Daarvoor is het relevant dat scholen de beschikking hebben over de meest actuele informatie over kansrijke en kansarme beroepen, en beschikbare stages en leer-werkbanen. Tekin: "De MBO Raad werkt daarom nauw samen met UWV, SBB en bedrijfssectoren. UWV levert de meest actuele cijfers over welke beroepen kansrijk zijn en welke minder of niet. SBB werkt heel hard aan het Actieplan Stageoffensief; in de regio worden onder andere potentiële leerbedrijven benaderd om ervoor te zorgen dat er voldoende stages en leer-werkbanen zijn. Dat is belangrijk voor het reguliere mbo, maar absoluut ook voor om- en bijscholing. Voor succes hebben we elkaar nodig én focus op wat echt nodig is voor de arbeidsmarkt."

Bericht van OCW over het budget voor mbo-werkenden

Daarnaast gaat het kabinet mensen helpen om hun kennis en vaardigheden bij te werken of zich om te scholen naar ander werk. Voor sommige mensen is dat nodig om binnen hun bedrijf de veranderingen bij te benen, voor andere mensen is scholing noodzakelijk om aan een andere baan te kunnen beginnen. Om dat te faciliteren, trekt het kabinet €230 miljoen uit. Dat geld wordt ingezet voor onder andere ontwikkeladviezen, cursussen om reken-, taal- en digitale vaardigheden te verbeteren, online scholing, scholingsbudget voor mensen die WW-ontvangen, praktijkleren in het mbo en intersectorale omscholing.

Wie kan er gebruikmaken van de (om)scholingsmogelijkheden? Iedereen die zijn werk als gevolg van de crisis dreigt te verliezen of al verloren heeft of de transitie naar ander kansrijk werk wil maken, kan gebruikmaken van de mogelijkheden. Naast werknemers en bedrijven kunnen ook flexwerkers en zelfstandig ondernemers of zzp'ers die minder of geen opdrachten meer krijgen

gebruik maken van deze tijdelijke scholingsmaatregelen. Er komen niet alleen meer mogelijkheden voor ondersteuning en begeleiding maar ook voor de financiering van scholing. Ik wil me laten omscholen, wat zijn de mogelijkheden? Werk verandert, niet alleen wordt werk digitaal en is werk vaak meer op afstand,

11 Vereniging Hogescholen zet in op vergroten dynamiek beroepsbevolking

Op 15 september kwam de VH met een bericht over een mogelijke besteding van een deel van het Groeifonds. Thema's die daarbij worden genoemd zijn: Leven Lang Ontwikkelen, digitalisering en in praktijkgericht onderzoek bij hogescholen.

De Vereniging Hogescholen (VH) – de belangenbehartiger van de 36 hogescholen in ons land – constateert dat het kabinet met de presentatie van de rijksbegroting 2021 kiest voor stabiliteit in het hoger beroepsonderwijs. Voorzitter Maurice Limmen van de VH: “Wij constateren dat het hbo verder moet doorgaan op de routes die we al hebben ingezet, namelijk ervoor zorgen dat studenten zich tijdens en na hun hbo-opleiding kunnen ontplooiën in de beroepspraktijk. Nederland heeft hun kennis en creativiteit in de komende jaren hard nodig om uit de crisis te komen.”

Juist daarom is het nu belangrijk dat er mogelijkheden zijn om te investeren in het hoger onderwijs. Het kabinet schrijft in de miljoenennota dat het wil inzetten op het vergroten van de vaardigheden en de dynamiek van de beroepsbevolking. De coronacrisis onderstreept het grote belang dat de beroepsbevolking zich gemakkelijk kan aanpassen aan veranderingen. Het kabinet wil ons land ‘de crisis uit investeren’. Voor de VH is dat méér dan alleen de nationale economie op gang brengen en houden.

Want een investering in het onderwijs is ook investering in jonge mensen met goede ontplooiingskansen op de arbeidsmarkt. Veruit de meeste afgestudeerden in het hoger onderwijs een hebben een goed perspectief op werk en dat moet zo blijven. Tegelijkertijd neemt het belang van brede vaardigheden toe en verandert de behoefte aan vakspecifieke kennis in hoog tempo. Dat laatste zorgt ervoor dat beroepen veranderen, soms verdwijnen en dat nieuwe beroepen ontstaan, een proces dat wordt aangewakkerd door de coronacrisis. Het hbo vervult een essentiële rol in deze dynamiek, waarbij mensen ‘van werk naar werk’ bewegen, door middel van om- en bijscholing.

De VH pleit er daarom voor om het vorige week gepresenteerde Nationaal Groeifonds ter grootte van 20 miljard euro aan te wenden voor extra investeringen in thema's zoals Leven Lang Ontwikkelen, digitalisering en in praktijkgericht onderzoek bij hogescholen. “Het is van groot belang voor een duurzaam herstel van onze economie om het groeifonds daarvoor te gebruiken”, zegt Limmen, die aangeeft dat daarvoor een versterking van de basisfinanciering van de hogescholen nodig is. “De manier waarop de hogescholen zijn betrokken bij de dagelijkse beroepspraktijk biedt de kans om fundamentele kennis in vele sectoren direct te vertalen naar toepassingen. Zo sluiten wij aan op de actuele situatie op de arbeidsmarkt.”

12 WHW – een pleidooi voor een rigoureuze aanpassing - voorstellen

In een artikel op ScienceGuide werd door een trio experts het voortouw genomen voor het gaan starten van een discussie over het aanpassen van de wetgeving voor het hoger onderwijs, de WHW. Nog anders, het volledig renoveren ervan, omdat de huidige wet het resultaat is van het voortdurend repareren en aanpassen van een kader dat op zich al jarenlang wordt gebruikt. We geven hieronder dat artikel.

Vraag vorige week in de TK over de wet

In het plenaire debat over de onderwijsbegroting werd ook een vraag gesteld naar aanleiding van dit artikel – dus het blijkt dat dergelijke signalen worden opgepikt.

De minister geeft in haar schriftelijke beantwoording aan dat er geen aanleiding is om de wet in het algemeen te gaan herzien. Ze vindt de huidige wet flexibel genoeg om daarmee alle huidige en komende veranderingen op te vangen.

Vraag 10: De WHW is een erg analoge wet. Zou het niet mooi zijn als we nog naar die wet kijken? En dat we kijken waar het niet meer helemaal actueel is en waar we het zouden kunnen veranderen? Zou mooi zijn als we daar voor de formatie zicht op hebben.

Antwoord: Samen met onderwijsinstellingen, studenten en andere betrokkenen blijven we in gesprek om te kijken hoe de WHW goed kan blijven aansluiten bij wat er vandaag en morgen in het hoger onderwijs speelt. Gewenste actualisaties kunnen onder de huidige WHW worden gerealiseerd. Voor een algehele herziening van de WHW ziet de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op dit moment geen aanleiding.

Het ligt in onze planning om eind dit jaar, begin volgend jaar ook met een document hierover te nemen. Er ligt nog een Variawet ter goedkeuring klaar, dus met aanvullingen voor allerlei zaken binnen de wetgeving – en als dat allemaal achter de rug is, komen we daarop terug.

We bevelen in ieder geval het lezen van dit artikel aan – ondank het standpunt van de minister!

De WHW: Een analoge wet in een digitaal tijdperk
Ulrike Wild, Jolien van der Vegt, Paul den Hertog
15 september 2020

De Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek past niet meer bij het onderwijs van vandaag, laat staan bij dat van morgen. Het hoger onderwijs moet een flexibelere indeling krijgen, zodat een leven lang ontwikkelen steeds toegankelijker wordt.

De huidige studenten hebben te maken met een Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) uit de beginjaren '90. In de collegezalen staan overhead projectoren en schoolborden. Een enkele docent toont een filmfragment via een videorecorder. De collegezalen puilen uit en er wordt geïnvesteerd in bakstenen. Beschikbaarheid van gebouwen, zalen en docenten bepalen de organisatie van het onderwijs. Studenten die op afstand studeren krijgen hun lesmateriaal met de post thuisgestuurd. De eerste mobiele telefoon komt net op de markt.

Hoe anders ziet het er vandaag uit. Met digitale tools zijn er steeds meer mogelijkheden om het onderwijs ook los van het fysieke gebouw en vaste tijdstip te organiseren. En door de noodgedwongen beperkingen van de coronacrisis wordt daar nu volop gebruik van gemaakt: multimedia, online conferencing, virtual classrooms, streaming – nooit eerder heeft het hoger onderwijs op zo grote schaal de vruchten van de digitalisering geplukt.

Flexibel onderwijs binnen traditionele opleidingen

De adaptatie aan de coronacrisis levert kansen op. In een juiste mix van digitale en fysieke onderwijsmethodieken kunnen we nu eindelijk didactische concepten realiseren waarin de student centraal staat: flexibel en gepersonaliseerd onderwijs. Niet alleen voor de initiële student, maar ook voor wie zich een leven lang wil blijven ontwikkelen.

En dat is nodig: Het aantal studenten dat hoger onderwijs geniet is ten opzichte van begin jaren '90 verdubbeld. Ook het aandeel internationale studenten – op afstand én in Nederland – is fors gestegen. Er is meer diversiteit in de groep studenten, hun achtergronden en hun leerbehoeften. Om al deze studenten goed te accommoderen zijn steeds meer flexibele onderwijsvormen en programma's binnen én naast de traditionele opleidingen noodzakelijk.

De realiteit van de jaren negentig vormt de basis van de wet

De wens om flexibeler onderwijs te kunnen aanbieden dat past bij de studenten van vandaag botst echter op meerdere vlakken met het onderwijsstelsel als geheel. De WHW als juridische basis van het stelsel is mede bepalend voor het kunnen doorvoeren van de gewenste veranderingen door de partners in het stelsel. De wet kan een nieuwe beweging stimuleren, maar net zo makkelijk innovatie door instellingen tegenhouden.

De wet is in letter en geest stevig verankerd in de werkelijkheid van de jaren negentig. Daardoor past deze voor een groot deel niet meer bij de huidige realiteit. Zo komt afstandsonderwijs in de wet alleen voor als een taak van de Open Universiteit, terwijl iedere instelling vandaag de dag – al dan niet gedwongen – afstandsonderwijs aanbiedt.

En wat is nu nog de betekenis van het 'vestigingsplaatsbeginsel'? Studenten kunnen immers overal onderwijs van een instelling volgen, ook buiten de vestigingsplaats. Het beginsel veroorzaakt eerder concurrentie dan de benodigde inhoudelijke samenwerking tussen instellingen. Ook bevordert het geen flexibelere onderwijsprogramma's.

Parameters voor kwaliteitseisen zijn nog uitsluitend gebaseerd op het concept 'opleiding' en de organisatie eromheen. Cohorten en collegejaren vormen de basis, niet het succes van de keuzes van de individuele student. Het woord 'online' komt in de wet niet voor.

Vakken volgen bij een andere instelling?

De geest van de wet komt tot uiting in de afgeleide regelgeving en organisatie. Universitaire studenten die een deel van hun studiepunten bij een hbo-opleiding halen, ontdekken dat de examencommissie aarzelt om deze punten te erkennen. En dat terwijl het NLQF-niveau gelijk is. Van de door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gewenste 'wisselstroom' tussen HBO en WO is weinig sprake.

De administratieve systemen zijn nog volledig ingericht rondom de opleiding, in plaats van op de persoonlijke en flexibele leerbehoeften van de student. Als gevolg hiervan staat een student die aan een andere instelling een vak volgt een administratieve nachtmerrie te wachten.

Doorbraak in leven lang ontwikkelen blijft uit

Ook de wens van het kabinet om echt werk te maken van het vraagstuk van een leven lang ontwikkelen (LLO) knelt met de huidige wet, ondanks de mooie experimenten. De arbeidsmarkt vraagt mensen die bereid zijn in hun ontwikkeling te blijven investeren. Dat betekent dat het begrip 'studeren' in tegenstelling tot het kader van de wet niet meer alleen neerkomt op het volgen van een initiële opleiding op de leeftijd van pakweg 18 tot 23 jaar.

Professionals die zich willen bijscholen, omscholen of opscholen zitten vaak niet te wachten op een volledige opleiding. Het volgen van andere en kleinere academische onderwijseenheden is interessant voor de arbeidsmarkt, maar levert geen erkenning op binnen het huidige kwaliteitssysteem: de accreditatie is hier niet op ingericht. Het stapelen van erkend modulair vormgegeven onderwijs is niet mogelijk binnen de wettelijke kaders: professionals kunnen niet gedurende een loopbaan werken aan een opleiding op maat.

Instellingen moeten kunstgrepen toepassen om LLO te faciliteren binnen de kaders van de wet. Het gevolg is dat een breed, toegankelijk en academisch gewaardeerd aanbod in het kader van Leven Lang Ontwikkelen nog steeds een uitzondering vormt binnen hogescholen en universiteiten. Er zijn geen experimenten langs de randen van de wet nodig, maar een stevige hervorming.

Flexibel onderwijs loopt tegen blokkade van oude begrippen aan

Oude begrippen staan flexibele en gepersonaliseerde programma's in de weg. Dit geldt bijvoorbeeld voor studenten met een beperking, topsporters, mantelzorgers of ondernemende studenten die meer op afstand willen leren. Hieronder vallen ook de studenten die het beste van verschillende universiteiten willen halen.

Zij stuiten op een starre organisatie rondom collegejaren en opleidingen, omdat flexibelere onderwijsvormen en maatwerk niet verankerd zijn in de wet. Studenten die na een jaar besluiten te stoppen of switchen van studie, staan vaak met lege handen. De WHW erkent geen andere eenheden dan een opleiding en houdt vast aan voltijd, deeltijd of duaal als sturingsinstrument.

Ook de inspectie constateert dat deze begrippen in de praktijk niet meer goed te onderscheiden zijn. Zeker in combinatie met de opkomst van het begrip 'leeruitkomsten' – waar veel flexibele routes op zijn gebouwd – krijgen de oude begrippen steeds minder betekenis.

Tijd voor een renovatie van de wet

De WHW is een analoge wet in een digitaal tijdperk. Hoewel er in de afgelopen jaren talloze aanpassingen zijn gedaan en beleidsregels zijn bijgesteld, levert dit volgens de Inspectie in de Staat van het Onderwijs vooral onduidelijkheid op.

Het geheel aan regels is niet meer te overzien. De huidige situatie vraagt een echte vernieuwing van de wettelijke kaders. Vanzelfsprekend vraagt dat ook om een vertaling naar andere sturingsinstrumenten, zoals de bekostiging, doelmatigheid en accreditatie. Daarmee komt het onderwijs als geheel in beweging.

We vragen de politiek in afstemming met het veld de handen in elkaar te slaan en een nieuwe WHW te ontwerpen. Dit najaar worden alle nieuwe politieke partijprogramma's gepresenteerd. Als (toekomstig) Kamerleden werkelijk een bijdrage willen leveren aan een toekomstbestendig hoger onderwijs, begint dat met een nieuwe wet.

Hoe moet de nieuwe WHW eruit zien?

Een aantal uitgangspunten vormt het begin van de nieuwe WHW. Zo moeten we verouderde concepten als vestigingsplaats, afstandsonderwijs, deeltijd, voltijd, duaal, initieel en post-initieel loslaten. Ze beknellen de mogelijkheid om te flexibiliseren, te personaliseren en een stelsel te ontplooiën dat een leven lang ontwikkelen accommodeert.

Daarnaast worden studentgerichte, flexibele leermogelijkheden het uitgangspunt, niet de opleiding als centraal organiserend principe. Dat betekent dat studenten naast vooraf gedefinieerde programma's binnen één instelling ruime mogelijkheden hebben hun eigen programma samen te stellen en in flexibel tempo te studeren bij meerdere instellingen.

Instellingen accommoderen en combineren verschillende leerwegen die in de wet erkend worden. Het bachelor- en masterprogramma zijn niet langer de enige denkbare weg om deel te nemen aan het hoger onderwijs en een diploma te ontvangen. Er komt erkenning voor kleinere academische onderwijseenheden, waardoor studeren ook voor professionals interessant wordt. Stapeling van zulke eenheden kan leiden tot een diploma. Hiermee wordt het steeds normaler je een leven lang te blijven ontwikkelen.

Parameters voor kwaliteit worden geherdefinieerd en staan los van of het onderwijs fysiek of digitaal plaatsvindt. Ook krijgen instellingen de ruimte hun onderwijsaanbod kort-cyclisch te actualiseren en aan te passen aan een veranderende werkelijkheid in de arbeidsmarkt.

De bekostigingssystematiek en het accreditatiestelsel faciliteren bovenstaande vormen van gepersonaliseerd en flexibel onderwijs en stimuleren een leven lang ontwikkelen. Er zal in het onderwijsveld geen gebrek zijn aan animo om mee te denken aan een vernieuwde wet die wél past bij de huidige tijd.

13 Eerste generatie afgestudeerden Ad'ers in Roosendaal

Het is altijd goed om te horen hoe studenten tegen de Ad-opleidingen aan kijken. De eerste lichter afstudeerders van de AdAcademie in Roosendaal is een feit en daarom mochten in de regionale krant drie studenten in een terugblik hun visie geven op hetgeen de Ad toevoegt aan het gehele onderwijssysteem. Hier dat artikel.

Roosendaalse afgestudeerden blikken terug

24 september 2020

De eerste studenten van de Associate degrees Academie in Roosendaal krijgen vandaag en morgen hun diploma. Ze waren twee jaar geleden de eersten die aan de academie startten. "Dat ik bij die eerste lichter afstudeerders hoor, geeft me een trots gevoel."

Thomas Hopstaken - afgestudeerd aan de Ad Informatica

"Ik zag dat het oude belastingkantoor in mijn woonplaats Roosendaal werd verbouwd. Op het bord stond 'Tweejarig praktijkgericht onderwijs'. Dat klonk interessant. Ik kwam net van het mbo en besloot voor tweejarig hbo te kiezen, in plaats van een deeltijdopleiding Informatica. Dat de opleiding nieuw was, vond ik positief. Ik wilde graag helpen met het opbouwen daarvan. Bovendien was het in mijn eigen stad.

Wat ik fijn vond aan de opleiding waren de korte instructies, waarna je meteen aan de slag kon gaan en ze kon toepassen. Zo blijft de lesstof beter hangen. We hebben bijvoorbeeld ook projecten gedaan met bedrijven uit de regio, samen met de opleiding Logistiek, om de bereikbaarheid te verbeteren.

Inmiddels geef ik les aan een paar studenten die vorig jaar nog mijn klasgenoten waren. Al tijdens mijn opleiding wist ik dat ik het onderwijs in wilde. Ik heb nog overwogen om verder te gaan met de lerarenopleiding, maar kreeg de kans om binnen de academie stage te lopen en heb nu een contract op zak. Ik houd me onder andere bezig met het maken van curricula voor het onderwijs. Ook volg ik in deeltijd de bacheloropleiding Informatica en doe ik af en toe nog klussen voor mijn eigen bedrijf. Zo sta ik met één been in de praktijk en kan ik tools en technieken die in het bedrijfsleven gebruikt worden, aan studenten overdragen. Het verandert zo snel."

Olsen Gerrits, afgestudeerd aan de Ad Management

"Na mijn mbo-opleiding Marketing & Evenementen kwam ik niet aan werk. Voor de meeste functies was een hbo-diploma nodig. Maar ik wilde niet nog eens vier jaar naar school. Het praktijkgerichte

van de Associate degree sprak me aan, dus heb ik daarvoor gekozen. Ik wist niet precies wat ik van de opleiding kon verwachten, maar het heeft positief uitgedrukt.

Dat ik bij die eerste lichting afstudeerders hoor, geeft me een trots gevoel. Het maakte mij niet uit dat de opleiding nieuw was toen ik ermee begon. We moesten soms onze eigen weg vinden, maar het is niet zo dat we daar de dupe van waren. Er hing een fijne, vertrouwde sfeer.

Mijn droom is om een eigen bedrijf te starten dat evenementen organiseert. Ik wil groot worden in het plannen en organiseren van bruiloften en feesten. Daarom heb ik gekozen om verder te gaan aan de particuliere opleiding Business & Weddings. Dat is één dag per week en daarnaast ga ik werken. In de evenementenbranche kom je nu heel lastig aan werk, dus richt ik me op projectmanagement, zodat ik me toch kan bezighouden met plannen, organiseren en regelen. En ik bouw een interessant cv op.

Het is een lastige tijd voor bedrijven die evenementen organiseren. Aan het begin van de coronacrisis dacht ik: daar gaan mijn plannen. Ik mocht eigenlijk blijven op mijn stageadres, maar dat ging niet door. Nu begin ik aan mijn nieuwe opleiding en ben ik aan het solliciteren.”

Maud Suijkerbuijk, afgestudeerd aan de Ad Health & Social Work

“De afgelopen twee jaar heb ik veel geleerd en heb ik me ook op persoonlijk gebied ontwikkeld. Ik weet wie ik ben als persoon en als hulpverlener. Het eerste jaar van de opleiding moesten we alles nog ontdekken, zowel de studenten als de docenten. Soms was het rommelig. Afgelopen jaar ging het al beter. Maar ik ben er trots op dat we het met z'n allen gedaan hebben. We hebben toch meegeholpen aan het leggen van de fundering van een goed onderwijsprogramma.

Na de havo ben ik in eerste instantie iets heel anders gaan doen, namelijk de kappersopleiding. Dat was leuk, maar meer als hobby. Ik wilde toch doorzetten, het zou vast beter worden. Tot mijn moeder min of meer voor de grap zei dat we wel bij een open dag van de opleiding Ondernemerschap konden gaan kijken, voor als ik later mijn eigen zaak wilde beginnen. We liepen ook nog even binnen bij de voorlichting van Health & Social Work en toen wist ik: dit is het.

Wat me aansprak was de combinatie van twee domeinen en dat je veel in de praktijk bezig bent. Tijdens mijn stages heb ik veel geleerd. In september begon ik met de opleiding, in oktober ging ik stage lopen. Ik weet daardoor beter met wat voor doelgroepen en organisaties ik wil werken. Daarom heb ik gekozen voor doorstuderen aan de bacheloropleiding Social Work, met als richting welzijn en samenleving. Ik wilde verdieping, maar de basis van de afgelopen twee jaar is goed.”

14 Nieuwe impuls mbo (VET) - Europa – aan de hand van een ‘Declaration’ van de ministers

In de afgelopen maanden is op Europees niveau een stortvloed aan plannen, voorstellen, acties en begrotingen verschenen. Iedereen heeft dat uiteraard wel gezien en gemerkt. Daarbij is, heel logisch, veel aandacht voor de positie van het mbo – Vocational Education and Training, voor de studenten en degenen die daarmee een baan hebben gevonden. Klopt, het gaat om de voorstellen op het Europese niveau en in elk land kunnen die heel anders uitwerken. Of ze worden niet verder gebruikt, mede om het eigen beleid te kunnen vormgeven.

Maar onze minister heeft op 16 en 17 september meegedaan, samen met vertegenwoordigers van haar ministerie, aan een tweedaagse bijeenkomst over de toekomst van VET. Dat gebeurde in Osnabrück, aangezien Duitsland nu de President van de Europese Raad is. Aan het eind werd een gezamenlijk gedragen stuk naar buiten gebracht, de zgn. Osnabrück Declaration – een eerste versie. Op 30 november zal de Declaration formeel worden vastgesteld, en dan komen we erop terug. Dat is ook van belang voor niveau 5, gelet op de situatie rond die opleidingen in allerlei landen.

Hier alvast een kort verslag van die tweedaagse, gepubliceerd op de website van Cedefop, rond de activiteiten in dit semester. Cedefop is het Europese adviesbureau voor het mbo.

EU education ministers discuss new impetus for vocational education and training

The EU ministers for education met informally within the framework of the German EU Presidency in Osnabrück on 16 and 17 September to discuss a new impetus for vocational education and training (VET) and to kickstart the Osnabrück declaration to modernise European VET and deepen cross-border cooperation within a European Education Area.

Following a consultation phase, the declaration is set to be adopted on 30 November 2020.

Speaking at the meeting, Cedefop Executive Director Jürgen Siebel stressed that the objectives of the draft Osnabrück declaration are spot on: 'They put VET centre stage in the green and digital transformations and the recovery within the EU and in our neighbourhood.'

He went on: 'While initial VET remains important and needs to be developed, continuing VET will gain relative importance, accelerated through digitalisation and the Covid-19 crisis, and addressed in Objective 2.'

With Cedefop's lead in labour market and skills intelligence, said Mr Siebel, 'we will help policy-makers to address the green and digital skills demands, curricula, and training-delivery methodologies, as requested in Objective 3. For Objective 4, Cedefop and our sister agency, ETF, provide the backbone of VET's international dimension: Cedefop with the European qualifications framework and national qualifications frameworks, guidance, validation and recognition, and ETF with its neighbourhood outreach activities.'

The Cedefop Executive Director concluded: 'With ETF we are ready, willing and able to support, facilitate and monitor the Osnabrück objectives – as we have done for Riga in the past.'

Mr Siebel also had the chance to discuss Cedefop and its contribution to evidence-based VET policy-making with German Federal Minister for Education and Research Anja Karliczek who chaired the event.

Encouraging results

Following the conclusion of the two-day meeting, Ms Karliczek presented the results in a press conference. She said that the Osnabrück declaration is 'a clear signal of how we want to shape VET and how much potential it has,' adding: 'All Member States and social partners will sign the declaration, showing our commitment to VET. This focuses on four key goals: increasing economic resilience, establishing a culture of lifelong learning, also in a cross-border sense, embedding principles of sustainability in VET, and strengthening support of its international dimension.'

According to Ms Karliczek, 'VET is the best opportunity for young people to successfully enter the labour market. One thing we all agreed on is that advanced vocational qualifications are an excellent parallel career opportunity to university studies, and we want to continue to expand on this and make it very attractive for young people.'

European Commissioner for Jobs and Social Right Nicolas Schmit said: 'Our success with the digital and green transformations, the social and economic future of Europe, its prosperity very much depend on our education and VET systems. The Commission took quick action in this area because we saw this connection between economic change and VET. In July we presented our renewed skills agenda, which includes a Council Recommendation on VET to be adopted in November.'

He thanked Ms Karliczek for launching the Osnabrück declaration: 'It's a challenge for all of us, for the Commission and the Member States, to find out how we can shape this cooperation. Our goal is to implement this declaration. We have set ourselves clear goals and that is what we need to work on over the next four-five years.'

Earlier, during the meeting, Mr Schmit argued that 'we need good data on skills demands and developments; we have to draw on our skills and labour-market intelligence, and here Cedefop is doing an excellent job.'

European Commissioner for Innovation, Research, Culture, Education and Youth Mariya Gabriel said that this crisis has shown how much needs to be done to support digital readiness and reinforce the education and training systems in Europe: 'Our next initiatives will strengthen our cooperation. The digital education plan and the European Education Area will be presented at the end of September and will define our cooperation with Member States up to 2025.'

She quoted Cedefop research, which shows that more than a third of the European active labour force is missing the basic digital skills required in most jobs across sectors, to underline that 'upskilling and reskilling those already in the labour market will be of key importance in the coming years. Online learning platforms and digital schools can be a great way to achieve that in a flexible and personalised manner.'

15 Micro-credentials – ook interessant voor Nederland

In het kader van flexibilisering van het onderwijs en het mogelijk maken om als instellingen te kunnen inspelen op hetgeen de vormgeving van het 'levenlang ontwikkelen' van iedereen vraagt, zie je allerlei nieuwe vormen rond 'units' en 'eenheden voor leeruitkomsten' opduiken. Dat gebeurt met een bepaald doel nl. om ervoor te zorgen dat mensen (werkenden) niet altijd een gehele opleiding behoeven te volgen en met bewijzen (certificaat, badge...) van kleinere eenheden uit de voeten kunnen. Maar ze kunnen met die bewijzen ook vrijstellingen krijgen voor formele opleidingen en zo snijdt het 'micro-credential-mes' aan twee kanten.

Vorige week sneed de minister in het debat in de TK over de onderwijsbegroting dit punt aan, en ze noemde de opkomst van de micro-credentials als een mogelijkheid om verder te gaan met plannen voor het LLO. Wel meldde dat ze geen voorstander is voor het bekostigen van onderdelen van opleidingen in het hbo en wo. Dat gebeurt nu privaat... en het zou een forse verandering van het systeem inhouden om ook voor delen van opleidingen een bekostiging mogelijk te maken.

Er zijn veel rapporten, projecten, conferenties en netwerken die zich met micro-credentials bezig houden. Hier de samenvatting van het project MICROBOL. Daarbij is de Europese organisatie voor de universiteiten betrokken, dus het kan best zijn dat de uitkomsten van het project de komende jaren gebruikt kunnen gaan worden. Zie voor meer informatie: <https://eua.eu/101-projects/782-microbol.html>

Executive summary

This report is part of the MICROBOL project and examines the status of micro-credentials, which have attracted interest in recent times as a means to increase the effectiveness and flexibility of higher education and to provide upskilling and reskilling opportunities for the labour force.

The report provides an overview of the existing definitions of micro-credentials, noting that a consensus on their definition is lacking. The definition adopted for the purposes of this report, which will be further refined in the course of the MICROBOL project is the following:

A micro-credential is a small volume of learning certified by a credential. In the EHEA context, it can be offered by higher education institutions or recognised by them using recognition procedures in line with the Lisbon Recognition Convention or recognition of prior learning, where applicable. A micro-credential is designed to provide the learner with specific knowledge, skills or competences that respond to societal, personal, cultural or labour market needs. Micro-credentials have explicitly defined learning outcomes at a QF-EHEA/NQF level, an indication of associated workload in ECTS credits, assessment methods and criteria, and are subject to quality assurance in line with the ESG.

The report presents the diversity of existing micro-credentials in terms of mode of delivery, including place, pace, and time of study, volume of work, and basis for awarding the credential. Stackability, one of the typical characteristics of micro-credentials, is also discussed.

The report also explores how micro-credentials are perceived by different actors. Policymakers see micro-credentials as a way to address the short-term needs identified in society or the labour market. Higher education institutions, which are key providers of micro-credentials, see them as a way to provide more targeted and specialised training. Learners perceive them as an entry mechanism to a degree programme or as a way to acquire interdisciplinary knowledge and skills. Yet, employers seem to be unfamiliar with micro-credentials and generally do not consider alternative credentials as substitutes for conventional higher education qualifications but rather as complementary to them.

The review of state of play indicates that the lack of a clear definition and of standards regarding the mode of delivery, duration, assessment process, validation, stackability, or incorporation of micro-credentials into larger credentials creates confusion among all concerned.

Against this backdrop, the report concludes by discussing how the existing EHEA tools can be used for or adapted to accommodate micro-credentials without stifling the capacity to promote innovation and flexibility, usually associated with them. The key documents reviewed indicate that to a large extent the EHEA tools are applicable to micro-credentials, but further reconsideration of their scope, use and interpretation is needed. In this respect, the report poses a set of questions in relation to each of the EHEA tools in order to guide the next stages of the MICROBOL project.

16 Wat is een mbo-verklaring? OCW licht dit toe, voor alle duidelijkheid

Er wordt steeds meer gekeken naar mogelijkheden om onderdelen (eenheden, semesters, units, minoren...) van geaccrediteerde en door de overheid bekostigde opleidingen te laten volgen door degenen die niet de hele opleiding nodig hebben – vanwege de tijd die nodig is, en de inhoud van een opleiding. In een vorm van bij- en omscholing kan het handig zijn om alleen delen te doen, doelgericht en sterk gekoppeld aan een nieuwe of volgende functie.

Voor het hbo is vorige week duidelijk geworden dat die insteek nog niet op het netvlies van de minister staat, gezien alle verregaande veranderingen die de wet- en regelgeving daarvoor dient te ondergaan. Degenen die een deel willen volgen, moeten ervoor betalen.

Wel is het zo dat als iemand die een hbo-opleiding volgt en op een gegeven moment uitvalt, er toch allerlei eenheden zijn behaald. Deze kunnen worden opgenomen in een 'hogeschoolverklaring'.

Bij het mbo is al meer ervaring opgedaan, vooral omdat onderdelen van mbo-kwalificaties al heel snel een sterk civiel effect hebben. Maar ook dan blijven er vragen over wat wel en niet mag, en kan. Daarbij hoort dus tevens de vraag wat te doen als een mbo-student op een gegeven moment uitvalt, dus niet het diploma verwerft. Daarvoor kan ook worden gezorgd, als het gaat om duidelijk te maken wat er toch wel is behaald. Daarom heeft OCW over de 'mbo-verklaring' op haar website een stuk met achterliggende informatie opgenomen – als een alternatief voor hetgeen vroeger gebruikelijk was.

Wat is een mbo-verklaring?

Aan een student die een deel van een mbo-opleiding heeft gevolgd maar niet het diploma van deze opleiding heeft behaald, verstrekt de instelling een mbo-verklaring. De mbo-verklaring kan behulpzaam zijn bij het solliciteren naar een baan of bij terugkeer naar het mbo. Een mbo-verklaring geeft geen automatisch recht op vrijstellingen. Hierover neemt de examencommissie een besluit.

De inhoud van een mbo-verklaring verschilt per student en kan betrekking hebben op een of meer van de volgende resultaten:

- examenresultaten;
- resultaten beroepspraktijkvorming;
- overige resultaten.

Algemene toelichting

Ondanks inspanningen van instellingen vallen er ieder jaar studenten uit bij diplomagerichte trajecten in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). In het studiejaar 2017–2018 verlieten 19.980 jongeren tot en met 23 jaar het mbo zonder startkwalificatie. Hoewel een groot deel teruggeleid wordt naar het onderwijs om hen alsnog in staat te stellen een startkwalificatie te halen, lukt dat niet bij iedereen. Deze jongeren hebben een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Om studenten, die ondanks alles toch uitvallen, zoveel mogelijk kansen te bieden, is in het regeerakkoord «Vertrouwen in de Toekomst» afgesproken dat een mbo-verklaring wordt ingevoerd voor deze jongeren.

Doel van de mbo-verklaring is om studenten, die het onderwijs zonder diploma of certificaat verlaten, iets mee te geven dat hen helpt bij het vinden van een baan en een eventuele terugkeer naar het mbo vergemakkelijkt. De huidige wetgeving biedt al een mogelijkheid om een dergelijk document (een instellingsverklaring) uit te reiken, maar dit is niet verplicht. De mbo-verklaring vangt de bestaande instellingsverklaring op.

Om de eerder genoemde reden is in de op 30 juni 2020 aangenomen wet 'Versterken positie mbo-studenten' geregeld dat een student die het mbo zonder diploma of certificaat verlaat, van de examencommissie een mbo-verklaring ontvangt. De examencommissie reikt een mbo-verklaring uit aan alle studenten die volgens artikel; 7.4.6a van de Wet educatie en beroepsonderwijs hiervoor in aanmerking komen:

- alle studenten die niet meer aan een instelling zijn ingeschreven, jonger zijn dan 23 jaar, niet in het bezit zijn van een diploma, certificaat of startkwalificatie, maar wel ten minste een waardering hebben behaald voor (een deel van) een onderdeel van de opleiding;
- andere studenten die hierom verzoeken en de opleiding zonder diploma of certificaat verlaten maar wel een waardering hebben behaald voor (een deel van) een onderdeel van de opleiding.

Studenten van niet-bekostigde opleidingen ontvangen ook een mbo-verklaring, wanneer zij de opleiding zonder diploma of certificaat verlaten, maar wel een waardering hebben behaald voor (een deel van) een onderdeel van de opleiding. Zij moeten daar dan wel om verzoeken. De examencommissie verstrekt de mbo-verklaring voor de resultaten van de opleiding waarvoor de student is ingeschreven, niet van eerdere gevolgde opleidingen (dit mag echter wel).

De examencommissie reikt bij voorkeur de mbo-verklaring persoonlijk uit aan de student. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, kan de school aan de verplichting voldoen door de mbo-verklaring per post te verzenden. Bij verstrekking informeert de instelling de student ook over de mogelijkheden om terug te keren naar het onderwijs om alsnog een certificaat of diploma te halen.

In deze regeling wordt het model vastgelegd dat instellingen dienen te gebruiken bij het verstrekken van een mbo-verklaring. Het model is opgesteld na raadpleging van instellingen en sociale partners. Uit deze raadpleging bleek dat niet alleen examenresultaten maar ook informatie over de in de beroepspraktijkvorming uitgevoerde werkzaamheden kunnen helpen bij het vinden van werk en terugkeer naar het mbo. Vanuit sociale partners is in dit verband gewezen op de positieve ervaringen met de praktijkverklaring in het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. Het model is middels pilots getest in de zomer en het najaar van 2019.

In het huidige model zijn de ervaringen en adviezen uit de pilots meegenomen. De inhoud van een mbo-verklaring verschilt per student en kan bestaan uit een of meer van de volgende onderdelen:

- Het onderdeel 'Examenresultaten' wordt in de mbo-verklaring opgenomen als de student ten minste voor één examenonderdeel dan wel een deel van een examenonderdeel, ten minste het cijfer 6 of 'voldoende' heeft behaald;
- Het onderdeel 'Resultaten beroepspraktijkvorming' wordt in de mbo-verklaring opgenomen als de student een resultaat heeft behaald voor de beroepspraktijkvorming;
- Het onderdeel 'Overige resultaten' wordt in de mbo-verklaring opgenomen als de instelling van mening is dat student andere resultaten heeft behaald die betekenisvol kunnen zijn voor werkgevers dan wel voor een andere onderwijsinstelling;
- Het onderdeel 'Totaaloverzicht examenresultaten behorende bij de mbo-verklaring' wordt opgenomen als de student, naast examenresultaten van ten minste het cijfer 6 of 'voldoende', ook examenresultaten lager dan een 6/voldoende heeft behaald.

Examenresultaten

De mbo-verklaring bevat een afzonderlijk overzicht van examens met een resultaat 6/voldoende of hoger, zodat studenten aan werkgevers en vervolgonderwijs kunnen laten zien welke examens zij wél hebben behaald. Omdat in een aantal gevallen het ook resultaten lager dan een 6/voldoende betekenisvol kunnen zijn bij terugkeer naar het mbo, in verband met eventuele vrijstellingen of andere vormen van maatwerk, behoort ook een totaaloverzicht van alle examenresultaten bij de mbo-verklaring. Dit totaaloverzicht wordt als afzonderlijk document aan de mbo-verklaring toegevoegd, zodat de student zelf kan beslissen of hij de mbo-verklaring met of zonder totaaloverzicht aan werkgever of vervolgonderwijs toont.

Resultaten beroepspraktijkvorming

In de mbo-verklaring kunnen op drie manieren de resultaten voor de beroepspraktijkvorming worden beschreven. Als de student heeft voldaan aan alle eisen van de beroepspraktijkvorming wordt dit als resultaat in de mbo-verklaring vermeld. Als de student een deel van de beroepspraktijkvorming heeft afgerond, kan de instelling (zo mogelijk) het aantal bpv-uren en een beknopte beschrijving van de inhoud van (het deel van) de beroepspraktijkvorming.

Een derde manier is het toevoegen van een zogeheten 'praktijkverklaring'. In de praktijkverklaring geeft de praktijkopleider aan welke werkprocessen de student in de praktijk van het leerbedrijf heeft leren uitvoeren. Indien de instelling de praktijkverklaring toevoegt, gebruikt de instelling het format zoals wordt afgegeven door het Praktijkloket van de SBB. Een mbo-verklaring geeft geen automatisch recht op vrijstellingen, wel kan het zijn dat de student hiervoor in aanmerking komt. Hierover neemt de examencommissie een besluit.

17 Vereniging Hogescholen: Externe commissie Verkenning Hoger Economisch Onderwijs

Onlangs heeft de VH een externe commissie ingesteld, om te kijken naar alles wat zoal rond het Hoger Economisch Onderwijs (HEO) speelt. Er is veel instroom, maar ook veel uitval (zoals OCW

ook heeft geconstateerd, samen met de Inspectie, en vervolgens allerlei zorgen heeft geuit). Daarbij is niet altijd zeker dat een afgestudeerde een werkplek op niveau en passend bij de opleiding vindt – los van het feit dat veel studenten ‘elders’ aan de slag gaan.

Er leven gedachten dat veel mbo’ers en leerlingen van het havo kiezen voor een economische studie om eerst te bezien wat er allemaal speelt in het hbo, zonder een echt beeld te hebben van wat er moet een opleiding kan worden gedaan, op de arbeidsmarkt. Dat zou betekenen dat in de keuze voor een opleiding meer moet worden gedaan als het gaat om de juiste voorlichting. In een recent rapport van OCW komt dit punt ook aan de orde, samen met de zorg om selectie, uitval, switch e.d. Daarop zal later terug worden gekomen, in onze nieuwsbrieven.

Maar deze commissie zal vooral gaan bezien hoe de aansluiting met de arbeidsmarkt het beste kan worden vormgegeven – en waarbij uiteraard ook signalen over de werkgelegenheid een rol spelen. Hieronder het persbericht van de VH.

De Vereniging Hogescholen heeft vandaag de externe commissie ingesteld voor de verkenning van een relevant en doelmatig opleidingsaanbod in het Hoger Economisch Onderwijs (HEO). De verkenning heeft als doel dat het hoger economisch onderwijs zijn arbeidsmarktrelevantie behoudt en versterkt. Daarmee kan het HEO een blijvend perspectief bieden aan studenten tijdens hun opleiding en verdere carrière. In de Strategische Agenda ‘Professionals voor morgen’ stelt de Vereniging Hogescholen de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt centraal. De sectorale verkenning van het HEO is de eerste sector die met de verkenning gaat starten.

Aanpak verkenning

De sector HEO is de grootste hbo-sector met 176.000 studenten (38% van alle ingeschreven studenten op de hogescholen). De sector biedt een breed scala aan inhoud van opleidingen die impact hebben op de Nederlandse economie. De verkenning kiest nadrukkelijk een outside-in perspectief en wordt afgestemd met maatschappelijke partners en stakeholders. De verkenning kent zes belangrijke thema’s:

- Transitie & alternatieve economische (waarde) systemen;
- Technologisch burgerschap;
- Crossovers en kansen in de sector;
- Arbeidsmarktrelevantie in de sector HEO;
- Versterken van kansengelijkheid met focus op doorstroom;
- HEO-vraagstukken voor praktijkgericht onderzoek en verbinding met onderwijs.

Deze thema’s zullen verder uitgewerkt en verdiept worden in themabijeenkomsten. De verkenningcommissie zal haar rapport naar verwachting na de zomer 2021 presenteren aan de voorzitter van de Vereniging Hogescholen en de minister van OCW.

Samenstelling commissie

De verkenningcommissie is breed samengesteld met vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven, de brancheorganisaties, het hbo (onderwijs en onderzoek) en recentelijk afgestudeerde hbo-professionals waarbij is ingezet op diversiteit:

Voorzitter

Michaël van Straalen, o.a. oud-voorzitter van de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland, voorzitter Koninklijke Metaalunie, lid dagelijks bestuur Sociaal-Economische Raad (SER), duovoorzitter (met de voorzitter MBO Raad) Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), voorzitter Nationaal Regie Orgaan Praktijkgericht Onderzoek (SIA) en duovoorzitter (met de voorzitter van de FNV) Stichting van de Arbeid

Leden

- Jan Ummenthum: Directievoorzitter Rabobank Arnhem en omstreken;
- Mo Jaber el Meftahi: Ruime ervaring zowel binnen de publieke sector (Gemeenteland, ministeries, Rijkswaterstaat) als buiten in private sector (Ordina, Achmea, ResultAlia). Actief in onderwijs als docent, ontwikkelaar en programmaleider bij De Haagse Hogeschool en de VU. Lid Audit Committee Nationale Politie en lid Raad van Toezicht van Jeugdformaat. Adviseert Tweede Kamer over ICT en innovatie;

- Gabriëlle Kuiper, directeur Kunst en economie Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, voorzitter sectoraal adviescollege HEO van de Vereniging Hogescholen;
- Mark Mobach: lector facility management Hanzehogeschool Groningen, winnaar eerste Delta-premie 2020. Doet multidisciplinair onderzoek naar gebouwde omgeving in Nederland;
- Hooman Nassimi: in 2017 afgestudeerd, opleiding MEM bij NHL Stenden Hogeschool. Oprichter Society in Motion en techbedrijf Roodkappje. Winnaar Nationale Corona Hackathon in MKB-categorie;
- Ebru Kaya: vorig jaar afgestudeerde aan Business Studies Hogeschool Inholland, werkt nu bij Inwork als marketing recruiter.

Secretarissen

- Melissa Keizer: secretaris/projectleider verkenningscommissie, tevens secretaris sac/db en sectorraad HEO. Daarnaast teamcoördinator sectoraal beleid van de Vereniging Hogescholen;
- Asha Dijkstra: assistent secretaris verkenningscommissie, deels ook werkzaam bij centrale staf Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

18 Doorstroom naar het hbo – en vanuit het mbo (brief aan de TK van de minister) nieuwe regeling?

Op 8 oktober stuurde de minister een brief aan de TK met betrekking tot de zaken die spelen rond de toegankelijkheid van het onderwijs en waarnaar onderzoek is geweest om bepaalde knelpunten in beeld te krijgen. Daarbij gaat het ook om selectie binnen het hoger onderwijs, alsmede de wijze waarop de doorstroom naar het hbo en wo wordt ingericht.

In een volgende nieuwsbrief komen we uitgebreid om deze brief terug, maar we geven alvast de passages over de doorstroom in relatie met de instroom vanuit het mbo. Men probeert te achterhalen wat de redenen zijn voor de daling van het percentage mbo'ers, en wat er dan kan worden gedaan als blijkt dat bepaalde drempels onnodig bestaan. Uiteraard komt daarbij het leenstelsel aan bod.

In de brief wordt overigens – zoals eerder in deze nieuwsbrief gemeld - al een verdere aanzet gegeven voor het aanpassen voor de regeling die te maken heeft met het stoppen met een hbo-studie voor 1 februari, en het dan niet behoeven terug te betalen van de ontvangen steun van de overheid. Er wordt aan gedacht om die termijn te verlengen tot 1 september... Later dus meer.

Doorstroom naar het hoger onderwijs

Het aandeel mbo-gediplomeerden dat doorstroomt naar het hbo is de afgelopen jaren kleiner geworden en is op dit moment kleiner dan vóór de invoering van het studievoorschot. In de laatste drie jaren daalde het aandeel directe mbo-doorstromers telkens met enkele tienden van een procent. In het onderzoek stonden de volgende vragen centraal:

- Welke ontwikkelingen kunnen in de afgelopen tien jaren worden onderscheiden in de omvang en samenstelling van de groep mbo-4 studenten, hun onderwijsloopbaan en hun keuzes na het behalen van het mbo-diploma?
- Welke omstandigheden, oorzaken en motieven kunnen de ontwikkelingen in de keuzes van gediplomeerde mbo-4 studenten verklaren?
- Welke handvatten zijn er om de dalende instroom mbo-hbo te keren? Uit het onderzoek blijkt dat meerdere factoren een rol spelen die met elkaar interacteren:
- De invoering van het leenstelsel dat voor sommige studenten een financiële barrière kan zijn bij de keuze om door te studeren.
- Negatieve verwachtingen van mbo-studenten over hun kansen op het hbo.
- De gunstige arbeidsmarkt voor mbo-4 gediplomeerden.
- Gebrek aan effectieve voorlichting en voorbereiding van mbo-studenten die naar het hbo willen.

Deze resultaten zijn voor mij aanleiding om met de MBO Raad, de Vereniging Hogescholen en de studentbonden het gesprek te voeren over de onderzoeksresultaten en de wijze waarop in gezamenlijkheid de doorstroom van mbo'ers in het hbo verder kan worden verbeterd, mede in het licht van het convenant dat beide koepels in 2019 met elkaar hebben afgesloten.

Belangrijke gespreksonderwerpen zijn mijns inziens daarbij het verbeteren van voorlichting en voorbereiding, de doorontwikkeling van de op doorstroom gerichte keuzedelen en de beelden van mbo'ers over hun kansen in het hbo. Overigens wil ik wel benadrukken dat de keuze van een mbo-4 gediplomeerde voor de arbeidsmarkt ook een prima keuze is. Ook de mbo-afgestudeerden zijn hard nodig op de arbeidsmarkt. Ik wil alleen wel dat het hoger onderwijs voor de mbo'er die wil en kan doorstuderen, een toegankelijke weg blijft. Dat kan door direct de stap te maken naar een hogeschool, maar uiteraard ook na een tussenjaar of na een aantal jaren gewerkt te hebben.

Uit het onderzoek blijkt dat het leenstelsel een rol speelt bij beslissingen ten aanzien van doorstroom. In de aanbiedingsbrief bij de beleidsdoorlichting studiefinanciering heb ik aangegeven dat het aan een volgend kabinet is om te bepalen in hoeverre het leenstelsel aangepast zou kunnen worden. Mogelijk zou de doorstroom gestimuleerd kunnen worden door het aanpassen van de 1 februari-regeling, zoals ook in deze aanbiedingsbrief gemeld. Met deze regeling is het nu mogelijk voor eerstejaars studenten om de verkregen prestatiebeurs (aanvullende beurs en reisvoorziening) omgezet te krijgen in een gift als de studie wordt stopgezet vòòr 1 februari. Studenten hebben dan dus maximaal 5 maanden de tijd om te kijken of de studie bij hen past zonder dat de prestatiebeursbedragen een lening worden als de studie niet binnen tien jaar wordt afgerond. Door dit te verlengen, wordt die periode langer. Hiermee wordt voor studenten die twijfelen of ze zullen doorstuderen de financiële barrière wellicht kleiner. Ook zou dit gediplomeerde mbo-studenten kunnen helpen toch een hbo-studie te proberen, als sprake is van negatieve verwachtingen over de kansen op het hbo.

Binnen de groep mbo-gediplomeerden stromen specifiek eerste-generatiestudenten minder vaak door naar het hoger onderwijs dan studenten met ten minste een hoogopgeleide ouder. Ik vind het belangrijk dat aandacht besteed wordt aan deze eerste-generatiestudenten afkomstig uit het mbo, zowel voordat zij aan een opleiding in het hoger onderwijs beginnen als in de eerste periode van de studie. Veel mbo-studenten die gestopt of geswicht zijn, noemen een verkeerde studiekeuze als reden. Het blijft van belang in te zetten op goede studiekeuzebegeleiding.

Daarnaast mist een deel van de studenten de hulp en de ervaring van ouders die ook gestudeerd hebben. Instellingen hebben hiervoor bijvoorbeeld pre-academic programs om mbo-studenten voor te bereiden op studeren in het hoger onderwijs en programma's gericht op de eerste honderd dagen om deze studenten een zachte landing te geven. Ook de doorstroomkeuzedelen in het mbo zijn voor deze studenten extra relevant. Tussen 2018 en 2021 ontvangen instellingen voor hoger onderwijs daarnaast van OCW extra middelen om door middel van regionale samenwerking de aansluiting tussen mbo en hbo en tussen voortgezet en hoger onderwijs te versoepelen. In de strategische agenda heb ik toegezegd deze middelen tussen 2022 en 2025 te continueren. In totaal gaat het om 33,5 miljoen euro.

19 Opvang migranten en anderen in een land - met de inzet van mbo-instellingen

In de afgelopen jaren is er onder de vlag van Cedefop door een aantal werkgroepen met leden van de associaties in Europa die het mbo (VET) vertegenwoordigen, gewerkt aan aanbevelingen rond een aantal relevante thema's. Een daarvan was de wijze waarop mbo-instellingen een rol kunnen spelen bij de integratie van migranten, degenen die in een land een bestaan kunnen opbouwen op basis van hun status.

Op de website van Neth-ER, zijnde het bureau in Brussel dat de belangen van de Nederlandse onderwijskoepels aldaar verdedigt, is daarover een bericht te vinden. In de marge daarvan kan worden gemeld dat bij de werkzaamheden van deze werkgroep en het opstellen resp. redigeren van het rapport ook Leido betrokken is geweest, mede via CHAIN5.

Wet Inburgering

Op de website van Divosa (platform voor gemeentes en sociale diensten) stond de volgende aankondiging voor een webinar rond de nieuwe wet die er is voor de inburgering. Daarbij wordt nadrukkelijk gesproken over het gebruik van scholing. Om mee te nemen dus...

Onder de nieuwe Wet inburgering kunnen nieuwkomers de onderwijsroute doorlopen: terwijl ze inburgeren, bereiden ze zich voor op het volgen van een opleiding op een mbo-, hbo- of wo-niveau. Hoe organiseren gemeenten deze onderwijsroute en wat stem je af met onderwijsinstellingen en

taalaanbieders? In verschillende regio's hebben gemeenten ervaring opgebouwd met taalschakeltrajecten. In deze online sessie leren we van goede voorbeelden en bespreken we vraagstukken als schaalgrootte, samenwerking en doorstroommogelijkheden.

Van de website van Neth-ER

Netwerk van belangenbehartigers mbo wil holistische aanpak voor integratie migranten

13 oktober 2020

Er is een gezamenlijke Europese aanpak nodig voor de integratie van burgers uit derde landen in het beroepsonderwijs, zo pleit een door Cedefop opgezette werkgroep bestaande uit Europese belangenorganisaties voor het mbo in een nieuw rapport. Door een EU-breed kader kunnen integratieprocessen beter worden afgestemd. Ook zullen mbo-instellingen zelf een stapje extra moeten zetten voor de integratie van onderdanen van derde landen, aldus de werkgroep.

Aanbevelingen voor de Europese Commissie

Om integratie van burgers buiten de EU in het beroepsonderwijs te bevorderen is er een holistische aanpak nodig op Europees niveau waarbij alle actoren in verschillende fases van de integratie worden betrokken. Dit stelt een door Cedefop opgezette werkgroep bestaande uit Europese belangenorganisaties voor het mbo in het rapport 'Learning Providers and Migration: Empowerment and Integration through Learning'. Daarin geeft zij aanbevelingen aan de Commissie en mbo-instellingen binnen Europa voor een betere integratie van onderdanen van derde landen (ODL).

De werkgroep wil een EU-breed kader voor sociale en professionele integratie gebaseerd op het actieplan voor de integratie van ODL uit 2016 om zo processen in verschillende lidstaten beter met elkaar te verbinden. Ook onderstreept zij het belang van interculturele bemiddelaars in het integratieproces en het belang van EU-brede erkenning voor dit beroep.

Aanbevelingen aan het mbo

De werkgroep geeft ook aanbevelingen aan mbo-instellingen in Europa, zo moeten zij bijvoorbeeld meer aandacht besteden aan extra trainingen voor leerkrachten om hen uit te rusten met vaardigheden voor interactie met ODL. Dit zou integraal onderdeel moeten zijn van hun beroepsomschrijving, aldus de werkgroep. Ook kunnen validatiemechanismes voor leerervaring van ODL flexibeler worden ingezet en meer gericht zijn op integratie in de arbeidsmarkt. De MBO-Raad wordt in het rapport als goed voorbeeld genoemd voor het examineren van eerder opgedane leerervaring bij ODL en het verkennen van arbeidsmogelijkheden op basis van persoonlijke gesprekken.

Context

De aanbevelingen in het rapport van de werkgroep sluiten aan bij het onlangs gepresenteerde Europese migratiepact door de Commissie. In 2017 zette Cedefop, het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding, samen met belangenorganisatie EUProVET een gemeenschap op van Europese belangenorganisaties voor het mbo om samenwerking tussen beroepsonderwijsaanbieders te stimuleren en hun behoeftes en prioriteiten in kaart te brengen. In de eerste drie jaar van haar mandaat werden drie werkgroepen opgericht omtrent drie themagebieden waaronder de integratie van ODL in het beroepsonderwijs.

Ook de andere twee werkgroepen presenteerden hun rapporten over het belang van e-skills en het vergroten van de aantrekkelijkheid van het mbo door engagement van staf.

Meer informatie

Publicatie Cedefop: https://www.cedefop.europa.eu/files/wg3_working_paper.pdf

20 Gebruik andere talen dan Nederlands in het hoger onderwijs

Er wordt sinds de invoering van de BaMa-structuur al gesproken en gedelibereerd over het gebruik van Engels bij het verzorgen van de opleidingen. Steeds meer en meer opleidingen worden (vrijwel) volledig in het Engels verzorgd, vooral in het wetenschappelijk onderwijs, om daarmee buitenlandse studenten van dienst te kunnen zijn. Dat zie je vooral in de kunstsector en bij de masteropleidingen.

Tegen deze ontwikkeling wordt ook al heel lang geprotesteerd, gelet op de toegankelijkheid van die opleidingen. Degenen die van het vwo, havo dan wel mbo komen, worden gedwongen om de Engelse taal vanaf het begin goed te beheersen en dat is geen examen en -toelatingseis. Ook

klagen veel studenten over het 'Dunglish' oftewel 'steenkolen-engels' van docenten, hoewel het de laatste tijd beter gaat.

Met het oog op die toegankelijkheid heeft OCW een wetsvoorstel klaar liggen om dit te gaan regelen. De twee belangrijkste elementen ervan:

- De opleiding moet aan tenminste 2 van de 5 kwaliteitseisen resp. criteria voldoen;
- De opleiding dient daarvoor een toets 'anderstalig onderwijs' te ondergaan, via de NVAO.

Hier het artikel met die 5 criteria (onderdelen genoemd door OCW, om een gevoelsmatig oordeel te vermijden.

Artikel 3.14 Meerwaarde onderwijs in andere taal dan het Nederlands

Van gevallen, bedoeld in artikel 7.2, vijfde lid, van de wet, is sprake indien wordt voldaan aan ten minste twee van de volgende vijf onderdelen:

- a. het onderwijs is in het bijzonder internationaal georiënteerd;
- b. de arbeidsmarkt waartoe de opleiding de studenten opleidt is internationaal georiënteerd;
- c. het onderwijs is zodanig ingericht dat een interculturele uitwisseling tussen studenten noodzakelijk is om de met het onderwijs beoogde kennis, inzicht en vaardigheden te kunnen verwerven;
- d. het onderwijs wordt verzorgd in nauwe samenwerking met bedrijven, instanties of onderwijsinstellingen die internationaal georiënteerd en overwegend anderstalig zijn;
- e. de docenten die de benodigde expertise bezitten om het onderwijs te kunnen verzorgen zijn voornamelijk anderstalig.

Er is door OCW ook nagevraagd hoeveel opleidingen er nu al (vrijwel) Engelstalig zijn. Hier de passage uit de toelichting. In het WO is het helder, in het hbo en bij de private aanbieders is dat niet het geval. Dat zal dus met die toets straks wel zo moeten zijn.

4.4.2 De taal waarin het onderwijs wordt verzorgd

De taal waarin het onderwijs aan een opleiding wordt verzorgd wordt op dit moment nog niet centraal geregistreerd. Dat geldt voor zowel volledig als deels in een andere taal verzorgde opleidingen. Met het wetsvoorstel taal en toegankelijkheid wordt voorgesteld om – wanneer instemming is verkregen van de NVAO – te registreren wanneer een opleiding volledig anderstalig onderwijs aanbiedt.

Op grond van de door de VSNU gehanteerde definities is het aandeel opleidingen per onderwijstaal in 2019 als volgt:

- 29% van de wo-bacheloropleidingen wordt in het Engels verzorgd;
- 15% van de wo-bacheloropleidingen wordt zowel in het Engels als het Nederlands verzorgd;
- 56% van de wo-bacheloropleidingen wordt in het Nederlands verzorgd;
- 76% van de wo-masteropleidingen wordt in het Engels verzorgd;
- 10% van de wo-masteropleidingen wordt zowel in het Engels als het Nederlands verzorgd, en
- 14% van de wo-masteropleidingen wordt in het Nederlands verzorgd.

De Vereniging Hogescholen en de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (hierna: NRTO) houden deze gegevens niet structureel bij. Op grond van cijfers van de Vereniging Hogescholen uit 2018 is wel bekend dat bij hogescholen 82% van de opleidingen geheel in het Nederlands wordt aangeboden, 11% van de opleidingen zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige variant aanbiedt, en circa 7% geheel in het Engels wordt aangeboden.

De anderstalige opleidingen, mits ze geen uitzondering zijn, zullen de toets anderstalig onderwijs doorlopen. Daarnaast zullen nieuwe opleidingen die anderstalig onderwijs willen verzorgen of opleidingen die van Nederlandstalig onderwijs over willen gaan op anderstalig onderwijs, de toets anderstalig onderwijs moeten doorlopen. De toets is onderdeel van de accreditatie en instellingen worden verzocht een onderbouwing aan te leveren voor het 'meerwaardecriterium'.